Çarşamba
20
MART
1940

İDARE VE İ
Ankara Caddesi 102
TELGRAF: TAN, İSTANBUL
TELEFON: 24310, 24318, 24319
BEŞİNCİ YIL — No. 1661
5 KURUŞ

TAN

GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

İDEAL BÜRO
Yazan : İktısat Doktoru GASSON
Diyor ki: "Az masrafla iyi iş yapmak. para kazanmak istiyorsanız. "İDEAL BÜRO„ yu okuyunuz...
Satış yeri : TAN . İstanbul
Fiatı 50 Kr

Chamberlain Cevap Veriyor

MÜLÂKATTAN SONRA 11 Maddelik Bir Sulh Plânı Ortaya Atıldı

FAKAT BU Plân Ciddî Sayılmıyor

Welles, Duçe Yerine Ciano İle Görüştü, Brennerde Balkan İşi Üzerinde Konuşulmuş

Londra, 19 (Hususî) — Bugün Her Hitler Berline, Sinyor Mussolini de Romaya muvasalat etmişlerdir. Bütün dünya siyasî mahafili ve matbuatı, Brenner mülâkatı ile meşguldür.

Bu münasebetle ortaya atılan en heyecan verici haber, 11 maddelik sulh plânıdır. Vatikan kaynaklarından alınarak Amerika gazetelerinde intişar eden bu sulh plânı hakkında yapılan tahkikat, onun bir kıymeti olmadığını göstermiştir. Vatikan mahafili bu plândan haberdar olmadıklarını temin ediyorlar. İngiliz mahafili de bu plânı ciddiyetle telâkki etmemişlerdir

WELLES - CİANO

Diğer taraftan Amerika Hariciye Müsteşarı Sumner Welles, bu akşam Romadan hareket etmiştir. Yaram Cenevoda bulunacak ve Savonya vapurile Amerikaya dönecektir. Mister Welles, Brenner dönüşünde Mussolini tarafından kabul edilmemiş ise de, Kont Ciano tarafından yemeğe alıkonmuş ve ikisi de konuşmuşlardır.

Sükûnetini muhafaza eden Mister Welles, bugün yalnız şunları söylemiştir:

"Sulh teklifleriyle meşgul olmadım. Hiç bir taraf bana bir sulh plânı vermedi. Kendim de hiç bir tarafa sulh teklifinde bulunmadım.„

(Sonu Sa. 7; Sü. 3)

Dün mühim beyanatta bulunan Mister Chamberlain, Garp cephesindeki tetkikleri sırasında

"Führer - Duçe Mülâkatının Neticesi Ne Olursa Olsun Onu Karşılamaya Hazırız„

" Bizi Hiçbir Kuvvet Harp Hedeflerimizden Uzaklaştıramaz„

Chamberlain, Fin Harbinin Safhalarını Anlattı, İsveç ve Norveçi Muahaze Etti, Muhalifler, Hükûmetin Kararsızlığını Tenkit Ettiler

Londra, 19 (Hususî) — Başvekil Mister Chamberlain, bugün Avam Kamarasında mühim bir nutuk söylemiştir. Kamara, baştanbaşa dolmuştu. Süfera locaları da son derece kalabalıktı. Mister Chamberlain, sürekli alkışlar arasında kürsüye gelmiş ve altı haftalık vaziyeti hulâsa eden, günün bütün meselelerine temas eden nutkunu söylemiştir.

İngiliz Başvekili, nutkunda en mühim olarak, Mussolini - Hitler mülâkatına temas etmiş ve bu görüşme dolayısile ortaya atılan şayiaları mevzuubahs ederek demiştir ki:

"Brenner'de vuku bulan Hitler - Mussolini mülâkatı bizi yeni bir hâdise karşısında bırakmaktadır: İki diktatörün mülâkatı. Bu mülâkat, Alman ve İtalyan devlet adamlarının takip ettikleri hedefler hususunda birçok faraziyelere yol açtı. Bazıları, yeni bir sulh plânının tanzimini istihdaf ettiğini söylemektedir. Bunun doğru olup olmadığını bilmiyorum. Dün bir Alman mayinine çarparak batan bir İtalyan vapurunun nasıl batmış olduğu da münakaşa edilmiş olabilir.

"Bu mülâkatın neticesi her ne olursa olsun, onu karşılamıya hazırız. Harbe girmemizin saiki olan hedeften bizi hiçbir şey uzaklaştıramaz."

Finlerin harp destanı

Çamberlain bugünkü nutkuna başlamadan evvel, kendisine Finlandaya gönderilen harp malzemesinin istirdat edilip edilmiyeceği sorulmuş, Mister Chamberlain şimdilik bu meseleye dair bir şey söyliyemiyeceğini kısaca anlattıktan sonra

(Sonu; Sa; 7; Sü 3)

Berlin, Teminat Verdi:

Sovyetlerin Romanya Üzerinde Tazyık Yapmasına Hiçbir Şekilde Müsaade Edilmiyecek

Bükreş, 19 (A.A.) — Bükreşteki İngiliz ve Fransız müşahitler, Almanyanın Romanyada takip ettiği siyasetin, Sovyetler Birliği tarafından yapılmak üzere bulunan diplomatik manevralara mâni olmak esasından mülhem olduğu mütalâasındadır. Sovyet Elçiliği ile bazı alâkaları bulunan mahafil, Sovyetler Birliğinin Karadenizdeki vaziyetini muhafaza etmek mecburiyetinde bulunduğunu söylemekte, fakat, Romanya sahilinde üs istemek niyetinde bulunduklarından haberdar olmadıklarını ilâve etmektedirler.

Almanlar, Sovyetler tarafından Romanya üzerinde bir tazyik yapılmasına Hitlerin müsaade etmiyeceğini Romanyaya vadetmişlerdir. ve bu vait, Romanyanın, Almanya tarafından tasavvur edilen bitaraflık siyasetine iltihakını intaç etmiştir. Sonzamanda, Almanya, Romanyaya, sahil muhafazası için hava dâfi topları ve Rumenlerin muhtaç bulundukları diğer silâhları vermek teklifinde bulunmuştur.

(Sonu Sa. 7; Sü. 1)

Acı Bir Kayıp

Grl. Doktor Besim Ömer Vefat Etti

Ankara, 19 (Tan Muhabirinden) — Bilecik Mebusu General Doktor Besim Ömer, bugün şehir lokantasında kalb sektesinden vefat etmiştir.

General Besim Ömer, öğleden evvel Meclise gelmiş, kütüphanede bir müddet meşgul olmuş, dostlarile samimî hasbihal yapmıştır. Besim Ömer öğle yemeği vakti yaklaşırken, yanında Antakya Mebusu Numan olduğu halde, Meclisten çıkmış, şehir lokantasına gelmiştir.

Değerli âlimimiz, yemeğe başlamadan önce, bir fenalık hissetmiş, bu esnada lokantanın diğer bir salonuna geçmiştir. General baygın bir halde istirahat ederken, Nümune hastanesinin doktoru celbedilmiş ve kendisine müteaddit enjeksiyon yapılmışsa da, sarfedilen gayretler beyhude olmuş ve kıymetli âlim bir an içinde hayata gözlerini ebediyen kapamıştır.

Memleket kültürüne ve memleket tıbbına çok hizmet etmiş olan Generalin anî ufulü, Meclisteki ve memlekette büyük bir teessür ve ıstırapla

(Sonu, Sa: 6; Sü: 4)

İngiltere, Icabında Sovyetlerle de Harbi Göze Alacak

Londra, 19 (Hususî) — Hariciye Nazırı Lord Halifax, bugün Lordlar Kamarasında, Mister Chamberlain'in Avam Kamarasındaki beyanatına mümasil beyanatta bulunmuş ve Sovyet - Fin harbinden bahsederken şu sözleri söylemiştir:

"Bizim başlıca hedefimiz Almanyanın mağlûp olmasıdır, size şunu temin etmek isterim ki, tevessül edeceğimiz herhangi bir hususî hareketin Sovyetler ile olan münasebetlerimizi ihlâl edebileceği endişesi bizi asla azmimizden döndürmiyecektir. İngilterenin siyasetini bundan daha sarih bir tarzda ifade edebileceğimi zannetmiyorum.„

Lord Halifax, Brenner mülâkatından bahsederken de "İstikbal ne hazırlarsa hazırlasın, [illegible] koymıya hazır bulunuyoruz„ demiştir.

KARADENİZDEN Almanyaya Giden Petroller

Londra, 19 (A.A.) — "Reuter„ Avam Kamarasında Mander, hükûmetten şu suali sormuştur:

"Almanyaya, Karadenizi aşarak Tuna yolu ile petrol gitmesinin önüne geçmek üzere hükûmetin aldığı tedbir nelerdir?„

İktısadî Harp Nazırı Cross, şu cevabı vermiştir:

"Karadenizde harp kaçağı kontrolü için bir liman mevcut olmadığı için Almanyaya deniz yolu ile petrol gelmesine mâni olmak imkânsızdır. Montreux mukavelenamesi mucibince, muharip memleketler harp gemileri, Karadenize girmek üzere Boğazları geçemezler.„

Bunun üzerine Mander, şu suali sormuştur:

'Bu nakliyata nihayet vermek ve ablokayı sıkılaştırmak için hükûmetin teşebbüslerde bulunmak niyetinde olup olmadığını söyliyebilir misiniz? Bugünkü vaziyetin devamına tahammül edilemez."

Cross, şu cevabı vermiştir: "Acaba Mander, bu hususta ne düşünüyor?„

Ingiliz Tayyareleri Sylt Adasındaki Alman Ussünü Tahrip Ettiler

Londra, 19 (Hususî) — İngiliz hava kuvvetleri, bugün Sylt adasındaki Alman üssüne geniş ölçüde bir taarruz yapmışlar ve Mister Chamberlain Avam Kamarasında bu hâdiseyi bildirmiştir. Taarruz devam etmekte olup verilen malûmata göre, bu Alman üssü, fena halde tahrip edilmiştir. Almanlar, İngiliz sahillerine ve vapurlarına taarruz için burasını kullanmakta idiler. Mister Chamberlain, bugün Avam Kamarasında Scapa Flow'a karşı yapılan taarruzun faillerine, icap eden dersin verileceğini söylemiştir.

Zayiat bilânçosu

Londra, 19 (Hususî) — Amirallık tarafından resmen bildirildiğine göre, geçen hafta zarfında, düşman müttefiklere ve bitaraflara ait 9 gemi batırmıştır. Bu gemilerin mecmu tonilatosu 23.900 dür. Gemilerin 3 ü İngiliz, 2 si Fransız, 4 ü bitaraftır Bu gemilerin hiç birisi, harp gemilerinin muhafazası altında bulunmuyordu.

Muhasamatın başlangıcından 13 Marta kadar, harp gemisi muhafazası altında seyir eden müttefiklerle bitaraflara ait 12.816 gemiden yalnız 28 i batmıştır.

Geçen hafta içinde İngiliz gemileri 3 Alman gemisi zapt ve müsadere etmiştir.

1624 tonluk Capitaine Augustin is.

(Sonu; Sa: 7; Sü: 2)

ALMAN CASUSLARI Nasıl çalışıyorlar

Tefrika No. 3 Yazan : Theodore Felstead

Genç Mülâzım Stevart Mahkûm Olmuştu

Mülâzim Stewart, Marie Luiseden aldığı mektuplardan bahsederken, bu mektupların bir perdeden ibaret olduğunu, onun bu kadına borç vermediğini, bilâkis bu paranın kendisine bir hizmet mukabilinde gönderildiğini, bu hizmetin, aşk hizmeti olduğunu, fakat Marie Louise'in kendisini bir jigolo mahiyetinde göstermemek için, bu şekilde yazı yazdığını söylemişti.

Mülâzim Stewart, utanmadan ve kızarmadan bütün bunları anlattı.

Daha sonra mülâzımdan, Marie Louise'in adresi istendi.Fakat mülâzim bunu bilmediğini söyledi.

O halde Otto Obst kimdi?

Mülâzim Stewart, bu adamın adresini verdi. Filvâki bu adam, Berlindeydi. Mülâzim, Marie Louise'le muhabere için bu adamın verdiği adresi kullanıyordu. Bu adres ise, madam Reimer'in adresiydi. Ayni Reimer, Kayzer Vilhelm'in baş casuslarından olan Stienhauer'in müstear isimlerinden biriydi.

Elhasıl mülâzim Stewart'ın feci bir hiyanet işine daldığı anlaşılmıştı.

Tahkikatın nihayet bulması üzerine, mülâzim divanıharbe verildi. Ve muhakemesi üç gün devam etti.

Gazeteler, muhakemenin tafsilâtı ile dolup, taşmaktaydı.

Divanıharp Marie Louise bahsi üzerinde sualler sormuşsa da, mülâzim, avukatlarının kadınla temas etmek istediklerini, fakat muvaffak olamadıklarını söylemekle iktifa etmişti.

Mülâzimin anası, oğlunu kurtarmak için uğraşmış, hattâ mahkeme karşısında, bir sürü eski, püsküyü satarak, ona para yetiştirdiğini söylemiş, fakat satılan şeylerin 90 sterlin getirmesine imkân bulunmadığı anlaşılmıştı.

Şahitlerin mülâzim Stewart lehinde söyledikleri sözler, vakit zayi etmekten başka bir işe yaramıyordu. Hakikat, onun Almanyaya sattığı sırlar yüzünden, Almanların Büyük Harpte mühim bir rol oynıyan "tank,, silâhı hakkında hayati kıymeti haiz malûmat edinmiş olduklarıydı.

Divanıharbin vazifesini bitirmesile, Stewart'ın mücrimiyeti tahakkuk etmiş ve mülâzim beş sene ağır hapse mahkûm olmuştu. Bu suretle hâdisenin de kapandığına hükmediliyordu.

Fakat bu zanna kapılanlar, yanılıyorlardı.

Almanyadaki Obst ile arkadaşları faaliyetlerini gevşetmemişlerdi. Ve bunlar kâh Marie Louise, kâh Obst imzalarile mektuplar göndermeğe devam ediyorlardı.

Divanıharbin toplanmasından altı gün önce, 14 martta gelen ve mülâzim Stewart'ın avukatlarına hitap eden bir mektupta, şu sözler söyleniyordu:

"Mülâzım Stewart ile Marie Louis'i tanıştırmış olduğumu ikrar ederim. İki genç birbirinden son derece hoşnut görünüyorlardı. Marie Louis'in bir takım istihbarat ile meşgul olduğuna katiyen ihtimal vermem... Elimden gelseydi İngiltereye gelir ve bizzat şahadette bulunurdum. Fakat meşguliyetlerim buna mâni olduğu gibi Almanyada umumî vaziyetin güçlüğü de ayrı bir mâni teşkil ediyor... Marie Louis'in halihazırda nerede ikamet ettiğini bilmiyorum. Çünkü tahsilini bitirmiş ve orta Almanyada gezmeğe gitmiştir."

Mülâzım Stewart'ın Marie Louise'e borç para vermesi hakkında Obst şunları yazıyordu:

"Asil centilmenin bu şekilde hareket etmekle hata ettiğini zannetmiyorum. Onun üzerimde bıraktığı intıba fevkalâde idi. Divanıharbin de beraetine hükmedeceğine ve serbest bırakacağına inanıyorum."

Marie Louise'den de, fakat divanharbin kararını vermesinden sonra, bir mektup geldi. Mektup Magdeburg'tan yazılıyordu:

"Aziz yavrum;

"Magdeburg'dan geçerken avukatlarınızın 9 mart tarihli mektuplarını aldım. Aleyhinizde ileri sürülen ithamlardan tüylerim ürperdi! Siz casus olabilir misiniz? Buna imkân mı var? Hayatımda alâkadar olmadığım bir şey, askerlik olduğuna göre benim sana hiçbir haber vermeme imkân yok ki. Hele aziz dostumuz Obst, dünyanın en masum adamlarından biridir. Bu haberler yüzünden ne derece mahzun olduğumu târif edemem. Benim sana yapabileceğim en büyük yardım, derhal İngiltereye gelerek divanıharbe karşı masum olduğunu söylemektir. Fakat imkân mı var? Ailemin adını açığa vuramam. Allah seninle beraber olsun. Seni sevgilerle öperim. Sevgi ve saygılarla..

Maire Louise

Marie Louise, bu defa da adını yanlış yazmıştı. Mülâzim, Stewart, bu mektuba da cevap verdi ve cevapta şu satırlar göze çarpıyordu:

"Divanıharpte senin aleyhinde bir şeyler söylediğim için belki de beni fena bir adam sayacaksın. Fakat ben, kendimi, temize çıkarmak için söylediklerimi söyledim. Hapishanede yaşadıkça seni hatırlıyacağım. Hayat böyledir ve İngiliz adâleti de bu merkezdedir. Kalbimin bütün sevgisi ile seni kucaklarım.."

Bu mektuplardan mülâzim Stewart'ın hâlâ aklını başına toplamadığı anlaşılıyordu. Onun hapishaneden Krala bir istida yazarak, ailesinin memlekete ifa ettiği hizmetlerden bahsetmesi, memlekete katiyen hiyanet etmediğini söyliyerek, bütün askeri şerefini muhafaza ettiğini anlatması, onun hata üzerinde ısrar ettiğini gösteriyordu.

Çok geçmeden yeni bir haber yayıldı Marie Louise, zatürreeye tutulmuş ve ölmüştü. Fakat nerede öldüğü gösterilmiyordu. Bu hile de eskidir. Bunu anlatmak için, Alman baş casusu Steinhauer ile deniz topçusu Parrott arasında geçen bir vakayı anlatacağım:

Parrott, Londrada garsonluk eden Harl Hentschel adında bir garson vasıtasile Alman casusluk şebekesinin eline düşmüştü. Alman baş casusu Steinhauer'in maksadı, bahriyeye ait bir takım sırları elde etmekti. Bunun için, Karl Hentschel'i Londraya göndermiş, o da deniz topçusu Parrott'u bulmuş ve Parrott iki sene kadar bu işlere devam ederek, bir hayli şeyler satmıştı. Fakat günün birinde bir takım mutavassıtlar marifetile değil, Berlindeki "Madam Reimers,, ile doğrudan doğruya temas etmek istemişti.

Arada mutavassıtlık vazifesini yapan Hentschel bu hareketten memnun olmadı ve Parrott'u derhal ele verdi. Bunun neticesi olarak, Parrott, Ostend'e yaptığı bir seyahat esnasında Skotlond Yard tarafından takip olunmuş ve geri döndüğü zaman, Alman casusu olarak yakalanmıştı.

Parrott, bu ithamı reddetti ve Ostend'e sevdiği bir kadını görmek için gittiğini, kadının evli olması dolayısile onu ancak arada bir ziyaret ettiğini söyledi. Buna mukabil onun Ostend'de bir erkekle görüştüğü anlaşıldı. Fakat Parrott da mülâzim Stewart gibi itiraf etmek istemedi. Bunun üzerine vazifesinden tardedildi. Ve asıl facia bundan sonra başladı. Takip edildiğinin farkında olmıyan bu adam, Berlin ile muhabere ye girişmiş, bütün muhabereleri ele geçmiş ve nihayet dört sene ağır hapse mahkûm olmuştu.

(Devamı var)

DAHİLÎ HABERLER

Modadaki heyelân sahasında evlerin önünde ve boş arazide hâsıl olan çatlaklıklar

Afrodit'ten Çıkan Davalar

İbrahim Hakkı Konyalı tarafından, Cumhuriyet gazetesi aleyhine açılan şahsına hakaret ve gönderdiği tekzipnameyi neşretmemek dâvasına dün de yedinci asliye ceza mahkemesinde devam edilmiştir.

Mahkemede İbrahim Hakkı ile Cumhuriyet gazetesi neşriyat müdürü Hikmet Münif ve avukatları hazır bulunmuşlardır.

Hikmet Münifin vekili, geçen celsede mahkemeye ibraz edeceklerini bildirdiği eski Arap harflerile yazılı tekzipnameyi zarfı ile beraber mahkemeye vermiştir. Verilen 5 sayfalık mektup İbrahim Hakkı Konyalının imzasını ve "Afrodit dâvası münasebetile Peyami Safaya cevap" başlığını taşımakta idi.

İbrahim Hakkı, bu mektubun gönderdiği mektup olmadığını, bunu arkadaşı olduğunu söylediği Hikmet Münife bizzat verdiğini, bu yazının İstiklâl gazetesinde neşredildiğini ve kendisinin Hikmet Münife değil, Yunus Nadiye hasım olduğunu söylemiş ve gönderdiği tekzipnamenin Türk harflerile yazıldığını bildirmiştir.

Hikmet Münif de, İbrahim Hakkı Konyalının kendi aleyhine iki mahkemede dâva açtığından, arkadaşı olmadığından, birbirlerile dost olmadıklarını kaydettikten sonra mektubun kendisine verilmediğini bildirmiş ve Konyalıdan yalnız bu tekzipnameyi aldığını ilâve etmiştir.

Tekrar söz alan İbrahim Hakkı, mektubunun iki sayfa olduğunu söyliyerek demiştir ki:

"— Bu cevabı ben eski Arap harflerile yazdım. Balıkpazarında Kanaat Han 13 numarada muakkip Ahmede verdim. O da Nahide söyliyerek makine ile yazdırmıştır. Bunlar tarafından da postaya verilmiştir. Bunlar çağırılıp dinlenildikleri takdirde yazılan cevabi mektubun Arap harflerile değil, yeni Türk harflerile yazılıp benim namıma postaya verilmiş olduğu meydana çıkar."

Müddeiumumi bu şahitlerin celbini istedi. Dâvacı vekili 20 birincikânun tarihli Cumhuriyet gazetelerinden sonraki nüshaların mahkemece tetkikini istedi.

Tekrar söz alan İbrahim Hakkı, hasmının Yunus Nadi olduğunu tekrarla:

"— O, gelip karşımıza oturmalı, onunla hesap görmeli idik. Yunus Nadi teşrii masuniyeti vardır diye herkesin haysiyetine tecavüz ediyor" demiştir.

Hikmet Münifin vekili, bu şahitlerin celbine lüzum olmadığını, iş sabit celbile isbata dayanırsa, kendilerinin de bu zarfı açtıkları vakit içinden çıkan yazının ne olduğunu gören birçok şahit celbedebileceklerini bildirdi.

Mahkeme, adresleri alınan iki müdafaa şahidinin celbine karar vererek duruşmayı 28 marta bıraktı.

Toprak Bayramı

Yarın Roma beynelmilel ziraat enstitüsünün kararile bütün çiftçi memleketlerin kabul ettiği toprak bayramıdır. Ziraat odası bu bayramın kutlanması ve müstahsillerin bu günü eğlence ile geçirmesi için kaza ziraat odalarına bir tâmim göndermiştir. Ziraat odası kaza ziraat memurlarının istirakile ziraî toplantılar yapılması ve çiftçilere ziyafet verilmesi için de ayrıca tahsisat göndermiştir.

Vali ve Fen Heyeti Dün Modada Tetkikat Yaptı

Heyelâna Mâni Olucu Tedbirler Alındı, Diğer Çöküntüler de Zararsız Bir Hale Getirilecek

Başta Vali Lûtfi Kırdar olduğu halde Belediye Fen Heyeti Müdürü Nuri, İmar Müdürü Hüsnü, fen müşaviri Mustafa Hulki, Yollar Müdürü Galip ve Mühendis Mektebi Jeoloji Profesörü Malikten mürekkep bir heyet dün Modaya giderek buradaki heyelân sahasını tetkik etmiştir.

Heyet tetkikatı neticesinde hazırladığı raporu dün akşam Belediye riyasetine vermiştir. Heyetin raporuna göre Modada Devriye sokağile çocuk bahçesi arasında heyelâna maruz kalan saha 25 metre murabbaındadır. Arazinin vaziyeti (killi) dir Bu killi sahanın üzerinde zamanla ve imlâ ile bir tabaka teşekkül etmiştir. Son zamanlarda yağan şiddetli yağmurların tesirile imlânın gevşediği ve dik sathı mailde tutunamıyarak üzerinden kısmen kaydığı ve kenarlardan denize döküldüğü görülmüştür.

Heyet hâdisenin önüne geçilmek için bazı tedbirlere lüzum göstermiştir. Bu arada yolun kenarından başlamak üzere, sağlam zemine oturacak bir istinat duvarı inşa edilecektir. Böylelikle mütebaki imlânın kaymasına mâni olunacaktır Duvarın plânını tesbit için de yeniden hâdise mahallinde fenni sondajlar yapılacak ve alınacak neticeye göre duvarın derinliği kararlaştırılacaktır

Heyelân sahasına iki ev isabet etmektedir Bu evlerde henüz çöküntüden mütevellit bir âmiza görülmemekle beraber ikisi de tahliye edilmiş bulunmaktadır. Mal sahipleri evlerin temellerinin metanetini fenni bir raporla tesbit ederlerse bunlarda oturulmasına müsaade edilecektir.

•

Son günlerde devamlı şekilde yağan yağmurların tesirile Eyüpteki Gümüssuyu mezarlığı duvarının üç metrelik kısmı dün sabah yol kenarına yıkılmıştır Eyüp kaymakamı Sait Yücel vaka yerine derhal amele göndererek yolu tamamen açtırmıştır. Bu hâdisenin bir heyelân başlangıcı olmadığı anlaşılmıştır

Kartalda Ekin sokağında Asafa ait 1 numaralı ahşap ev de, son yağan yağmurların tesirile çökmüştür. Binanın içinde kimse bulunmadığından nüfusça zayiat olmamıştır.

•

Son yağmurlar dolayısile Belediye şehirdeki bazı duvarların mailî inhidam bir vaziyet aldıklarını görmüştür. Belediye, bir kazaya mahal kalmadan bu duvarların tetkik edilmesini, mailî inhidam olanların da derhal yıktırılmasını alâkadar şubelere bildirmiştir.

Köy Muhtarını Yakma Davası

Geçenlerde Silenin Kervansaray köyünde Nevzat isminde bir genç köy muhtarı Ahmet Cevdeti çifte ile öldürmüş, sonra da gazyağı dökerek yakmış, kol ve bacaklarını kesmiş, beynini parçalamış, gövdeyi de civardaki ormana atmıştı.

Bu cinayetin muhakemesine İkinci Ağırceza Mahkemesinde başlanmış ve dava, cinayeti işliyen Nevzadın karısı Fehime ile diğer şahitlerin celbi için düne bırakılmıştı

Dinlenen şahitlerden Mehmet Remzi cinayetin ertesi günü suçlu Nevzadın:

— "Asker karısına tecavüz edenin hali böyle olur,, dediğini işittiğini söylemiş ve cesedi ormanda kuru bir kütük şeklinde gördüklerini bildirmiştir.

Diğer şahit Hasan Âdem de şunları söylemiştir:

— "Nevzat kahvede idi. Kalktı, tıraş oldu, düğüne gideceğini söyledi Dükkândan çıktıktan 15 dakika sonra silâh sesi işittik Muhtar Ahmet Cevdet, Nevzadın karısı ile münasebette olduğunu söylemişti...

Katilin karısı 17 yaşındaki Fehime de muhtar Ahmet Cevdetin kendisine bir kaç defa tecavüze yeltendiğini, bir gece pencere önünde tabanca ile hücuma maruz kaldığını, neticede de Cevdetten gebe kaldığını, doğan çocuğun bir hafta sonra öldüğünü, kocası Nevzada muhtarın bu hareketlerini söylediğini, kocası askerde iken yine bir gece Ahmet Cevdetin yanına geleceğini bildirmesi üzerine o gece komşuları Alinin evine gittiğini söylemiş ve cinayetin o gece işlendiğini bildirmiştir.

Mahkeme, diğer şahitlerin celbi için başka güne kalmıştır.

Karadenizdeki Fırtına Şiddetle Devam Ediyor

Karadenizde fırtına şiddetle devam etmektedir Beş günden beri Büyükdere önünde bekliyen bazı şilepler yelkenliler hâlâ Karadeniz çıkamamışlardır Fırtına yüzünden intizamını kaybeden vapur seferleri de henüz düzelmemiştir.

Evvelki gece saat 11 den sonra tipi ile beraber şiddetini arttıran fırtına sabaha kadar ayni şiddetle devam etmiş ve bazı tahribat da yapmıştır Yalnız henüz bir deniz kazası tesbit edilmiş değildir.

İstanbul civarındaki dağlar ve Boğaziçi sırtları tamamen kar altındadır Ve havalar soğukluğunu muhafaza etmektedir Bazılarının ifadelerine göre de bu fırtına ve soğuklar mart dokuzundan ileri gelmektedir

Mahallelerde Ekiplere Tulumba Verildi

Pasif korunma için getirtilen mahalle tulumbaları yangın söndürme ekiplerine tevzi edilmiştir 110 takımdan ibaret olan bu tulumbalar, İstanbul Ramı Beyoğlu, Fatih, Haliçoğlu İstinye, Beykoz, Üsküdar Kadıköy Erenköy Bakırköy Yeşilköy Büyükada, Heybeli ve Burgaz ekiplerine verilmiştir Mahallelerden yangın söndürme ekiplerine ayrılanların miktarı 3.000 kişiden ibarettir Ayrıca devair ve müessesattan bu ekiplere tefrik edilenlerin miktarı da 522 kişidir Eldeki tulumbalar bu ekiplere kifayet etmiyeceği için yeniden 110 takım daha sipariş edilmiştir Bu ekiplerin kurs müddeti, 36 saatten ibarettir.

PEYNİR İhracına İzin Verildi

Bugüne kadar ihracı memnu olan peynirin memleket ihtiyacından fazla olan kısmının ecnebi memleketlere satılmasını teminen ihracı lisansa tâbi maddeler arasına alınmasına karar verilmiştir.

Bu kararın piyasaya yeni çıkacak yeni peynir mahsulü fiyatlarına hayırlı tesiri olacağı gibi müstahsillerin yüzünü güldüreceği de şüphesizdir. Trakya peynircileri ihracat için derhal hazırlıklara başlamışlardır. Piyasamızdan yapak talep eden Sovyet Rusya ticaret mümessiline alâkadarlar tarafından verilen cevapta istenilen malın ancak yapak ihracat birliğinden temin edilebileceği bildirilmiştir. Yapak birliği tesbit ettiği tiplerin birer nümunesini ihracat imanlarımızdan olan Izmir, Mersin ve Samsuna göndermiştir Nisanın birinden itibaren yalnız yeni tipierle istandard edilmiş ve fiyatları da konmuş olan yapak ve tiftik tipleri ihraç edilebilecektir.

Sterlin Düşüyor

İngiltereden maada diğer muhtelif memleketlere isterlin ile satılan Türk mallarının bedellerini ödiyen Merkez Bankası bir isterlini 485 kuruş hesabile muamele yapmağa başlamıştır. Yalnız İngiltereye satılan maların bedelleri resmî kur üzerinden yani 521 kuruştan ödenmektedir. Bu vaziyet sterlinin dış memleketlerde fiyatında 35 kuruş kadar bir düşüklük olduğunu göstermektedir.

İthalât ve İhracat

Martın birinci gününden itibaren piyasamıza 10.200 çuval kahve, 4400 kilo çay, 10300 kilo kalay, 700 bin kilo çivi, 256 bin kilo benzin, 3300 ton petrol getirilmiştir. Kahve piyasası genişlemiş olmasına rağmen kahvenin kilosu 150 kuruşa fırlamıştır. Bunun sebebi bir türlü anlaşılamamıştır. İhracat olarak dün başta Fransaya olmak üzere 300 bin liralık muhtelif mallar gönderilmiştir. İhracat için iki bin çuval susam satıldığından piyasa canlanmıştır.

Belediye Bütçesindeki Açık

Yeni sene Belediye bütçesinde mevcut bir buçuk milyon açığın kapatılması için düşünülen tedbirler meyanında bazı kadrolara yapılan ilâve memurlukların kaldırılması düşünülmüştür Bunun için bu şubelere ait bütçeler alâkadarlara iade edilmiştir Daha bazı fasıllarda da tasarruf yapılacaktır Bu tedbirlerle bütçedeki açık miktarı 900 bin liraya inmiş olacaktır.

Köy Kanunu ve Çanakkale Zaferi

18 marta tesadüf eden köy kanununun kabulü ile Çanakkale deniz zaferinin yıldönümleri Trakyanın her tarafında köylü tarafından eğlencelerle tesit olunmuştur

TAKVİM

20 Mart 1940
ÇARŞAMBA

3 üncü ay	Gün: 31	Kasım: 134
Arabî: 1358		Rumî: 1356
Safer: 10		Mart: 7
Güneş: 6.4	— Öğle:	12.22
İkindi: 15.47	— Akşam:	18.21
Yatsı : 19.51	— İmsâk:	4.24

BUGÜN

Mister Chamberlain'in Nutku

Yazan: Ömer Rıza DOĞRUL

Mister Chamberlain, dün, uzunca bir nutuk ile İngiliz efkârı umumiyesinin merak ile karşıladığı birçok meseleleri aydınlatmağa çalıştı. Nutkunun en büyük kısmını Fin - Sovyet harbi teşkil ediyordu. Ve Mister Chamberlain, müttefiklerin bu harp karşısında aldıkları vaziyetin dürüstlüğünü izaha büyük bir ehemmiyet vermiştir.

Fin Harbi ve Müttefikler:

Chamberlain'in verdiği izahata göre, müttefikler Fin makamatı tarafından vuku bulan her müracaate müsbet bir şekilde mukabele etmişler; nihayet geçen şubatın başlarında Finlandaya seferi kuvvet göndermeyi kararlaştırmışlar ve bu kuvveti hazırlamışlardır. Bu kuvvet İsveç ve Norveç yolile gönderilecekti. Almanyanın bu vaziyet karşısında İsveçi tehdit etmesi de hesaba katıldığından bu kuvvetin mühim bir kısmını burada yerleştirmek meselesi düşünülmüş. ve yüz bin mevcutlu, tam techizatlı bir ordu hazırlanmıştı. Mareşal Mannerheim bu ordunun Mayısta gönderilmesini istiyordu. Fakat müttefikler martın başlarında dahi hazırdılar. Fakat Almanyanın vaziyetten haberdar olarak İsveç ile Norveçi müdahale ile tehdit etmesi en nihayet Finlandayı sulhe mecbur etti. Yani müttefikler tayyare, top, mermi vesaire göndererek her yardımı yaptıkları gibi Finlandaya sevkedilecek orduyu da hazırlamışlardı. Onları Finlandaya yardım etmemekle ithama yer yok. Onun için Fin mukavemetinin kırılması mesuliyeti, müttefiklere ait değil, fakat Almanyaya aittir.

Hitler - Mussolini Mülâkatı:

Chamberlain, Hitler - Mussolini mülâkatından bahsederken, mülâkatın neticesi ne olursa olsun onu karşılamağa hazır olduklarını, müttefikleri yollarından çevirecek hiçbir kuvvet bulunmadığını söyledi. Bu sözlerden, Chamberlain'in bu mülâkattan hayırlı bir şey ummadığı apaşikâr anlaşılmaktadır.

Müttefikler ve Bitaraflar:

Mister Chamberlain nutkunda bitaraflardan ve bitaraflık siyasetinden de bahsetti. Ona göre, bitaraflık her şeye baş eğmek ve meflûç bir vaziyette kalmak değildir. Bitaraflık, bitaraflığına vuku bulan her tecavüze karşı müdafaa vaziyeti almak ve müdafaayı yapmağa hazır olduğunu göstermektir. Yoksa, bitaraflığın bir mânası kalmaz.

Harbi Canlandırmak Meselesi:

Mister Chamberlain'in temas ettiği mühim bir mesele de harbi canlandırmak için yapılan neşriyata mukabelesidir. Ona göre tehlikeye atılmak, yahut maceralar peşinde koşmak, canlılık alâmeti değildir. Onun için, hasma kahir darbeler indirmek ve bunların nerede ve ne zaman indirileceğini tayin etmek, ancak mütehassıslara aittir.

Muhalefetin Şiddetli Tenkitleri:

Fakat Mister Chamberlain, şiddetlice tenkitlerden kurtulamadı. Muhalefet liderleri, müttefiklerin hüsnü niyetinden emin olduklarını, fakat bu hüsnü niyetin bir türlü faaliyete geçemediğini söyliyerek hükûmete itiraz ettiler. Hattâ muhafazakârlığın erkânından olan eski Harbiye Nazırı Hoare Belisha da eski şefini bir hayli hırpaladı ve Fin cephesinin yıkılmasına müsaade etmesini müttefikler hesabına son derece zararlı gördü. Çünkü Fin mukavemetinin devamı Almanyanın demir ve çelikten mahrum olması demekti. O halde ne yapıp yapıp Finlere yardım gerekti.

İngilterede muhalefetin şikâyet ettiği betaet, galiba bütün dünyada hissolunuyor ve müttefiklerin kuvvetinden emin olanlar bu betaet yüzünden derin bir rahatsızlık hissediyorlar.

Sulh İçin Dua

Atina, 19 (A.A.) — Atina ajansı, Aynaroz'dan bildiriyor: Aynaroz kilisesine bağlı 17 Rum, 1 Rus, 1 Yugoslav, 1 Bulgar ve 1 Rumen olmak üzere bütün ortodoks manastırları geçen cumartesi akşamı sabaha kadar dünya sulhünün teessüsü için dua etmişlerdir.

SON HABERLER

Finler, "Hangoe,, Şehrinin Anahtarlarını Cuma Günü Sovyetlere Teslim Edecek

Fin Kabinesinin Yakında İstifa Edeceği Söyleniyor

Londra, 19 (Hususi) — Fin hükûmeti, şimdi muhacirleri yerleştirmek işiyle meşguldür. Sulh muahedesinin musaddak nüshaları mübadele edildikten sonra hükûmetin istifa edeceği ve Başvekil Ryte'nin, eskisi gibi Devlet Bankasının başına geçeceği söylenmektedir. Fin harp malûllerinin (30,000) olduğu bildiriliyor.

Fin murahhası Paasiviki ile arkadaşları bugün Moskovaya muvasalat etmişlerdir. Yarın Fin - Sovyet sulh muahedesinin musaddak nüshaları teati edilecektir.

Hangoe şehrinin anahtarları teslim ediliyor

Helsinkiden bildirildiğine göre, Hangoe şehrinin anahtarları gelecek Cuma günü gece yarısı binbaşı Per Vickstron tarafından Sovyet makamlarına teslim edilecektir. O zamana kadar şehrin on bini bulan nüfusu tahliye edilmiş bulunacaktır. Şehrin kesif bombardımanları esnasında atılan 9000 bombanın tahribatından kurtulan yegâne şey, 30 Nisan 1918 de Bolşevikleri tardetmek için Finlere yardım etmiş olan Alman fırkasının karaya çıkışı hatırası olarak dikilen âbidedir.

Hangoe yarımadasının siyasî ve adlî rejimi ağlebi ihtimal bugün Moskovada cereyan edecek olan Sovyet Fin müzakereleri esnasında mevzuubahis olacaktır. 30 sene müddetle kiraya verilmiş olan Hangoe yerli sekenesi tamamiyle tahliye edilmiş Fin hâkimiyeti altında bir arazi olarak kalacaktır. Finlandada bir Sovyet üssü ve askeri bir istinat noktası olan Hangoe, Estonyadaki mümasil üslerden farklı olacaktır. Bu üslerdeki Estonyalılar kendi arzularile kalmışlardır Sovyet makamlarına yalnız bir deniz üssü için lâzım gelen binalar kiralanmıştır.

Sovyetlerin garple irtibatını temin edecek yol

Resmi bir İsveç membaından öğrenildiğine göre, Sovyetler Birliği hükûmeti Finlanda ve İsveç hükûmetlerine Kenijaervi — Kandalaschaka demiryolunun inşasını Baltık denizi kapandığı takdirde Garple kolaylıkla irtibatı temin etmek maksadiyle talep ettiğini bildirmiştir.

•

İsveç hükûmeti, Sovyet Birliğinin üç İsveç limanında, üç mıntakanın kendisine ayrılmasını istediğine dair intişar eden haberleri tekzip etmiştir.

Reisicümhur Fransız Profesörünü Kabul Buyurdular

Ankara, 19 (A.A.) — Reisicümhur İsmet İnönü, bugün saat 16.30 da Çankaya köşkünde Fransız Profesörü Siegfriedi kabul buyurmuşlardır.

Tarih Kitaplarındaki Yanlışlıklar

Maarif Vekâleti, lise birinci, ikinci ve üçüncü sınıf tarih kitaplarının yanlışlarının nelerden ibaret bulunduğu, hangi kısımlarda ne gibi tâdiller yapılmasının zaruri bulunduğu hakkında lise tarih muallimleri arasında bir anket açmıştır. Bu anket neticesinde her sınıf tarih kitabı hakkında 200 kadar rapor gelmiştir.

Bu raporlar, şimdi tâlim ve terbiye heyetinde kurulan bir komisyon tarafından tasnif ve tetkik edilmektedir.

Bu tetkikler neticesinde, lise tarih kitapları ya geniş mikyasta tashihe tâbi tutulacak, veya yeniden yazdırılacaktır.

Macar Başvekili Romaya Gitti

Budapeşte, 19 (A. A.) — Kont ve kontes Teleki bu sabah İtalyaya gitmişlerdir. Macar devlet adamı 24 ve 25 martta Mussolini ve kont Ciano ile görüşecektir.

Gazeteler başvekil kont Telekinin İtalya seyahati hakkındaki haberlere sütunlarında geniş yer ayırarak bu görüşmelerin İtalya ile Macaristan arasında mevcut dostane münasebetlerin tabii bir neticesi olduğunu yazmaktadırlar.

Bir Sene İçinde İntaç Edilmiyen Takas İşleri Tasfiye Edilecek

Genel İthalât Rejimi Tadil Edildi

Ankara, 19 (A.A.) — Ticaret Vekâletinden tebliğ edilmiştir:

2/8099 sayılı takas kararnamesinin tatbikine mütedair talimatname hükümleri dairesinde bir sene zarfında tekemmül ve intaç ettirilemiyen takas muameleleri aşağıdaki esaslar dairesinde tasfiye edilecektir:

1 — Evvelâ ithalât yapılmış olup ta, mukabilinde bir sene zarfında ihracatta bulunulamadığından dolayı tekemmül ve intaç ettirilmemiş takas muamelelerine 20 - 3 - 1940 tarihinden başlamak şartile üç aylık bir tasfiye müddeti verilir. Bu müddet zarfında evvelce ithalâtı yapmış olan tüccar doğrudan doğruya ihracat yapabileceği gibi, gerek ithalâtçı ve gerekse ecnebi müteneffi tarafından cari prim tediye edilmek suretile dahi ihraç hakkı takas limitet şirketine devredilebilir.

Bu tasfiye müddeti zarfında takas muameleleri intaç ettirilemediği takdirde, bankada bulunan ithalât bedeli ecnebi müteneffiin muvafakatı alınmak şartile kliring hesabına nakledilir.

2 — Evvelâ ihracat yapılmış olup ta, mukabilinde bir sene zarfında ithalâtta bulunulmadığından dolayı tekemmül ve intaç ettirilememiş bulunan takas muamelelerine de 20 - 3 - 1940 tarihinden başlamak şartile üç aylık bir tasfiye müddeti verilir. Bu müddet zarfında mücbir sebep olmadığı halde takas muameleleri intaç ettirilmediği takdirde, alâkadarlar ithal hakkını kaydederler. Ve ithal hakkı takas limitet şirketine devrolunur. Bu hususta alâkadarların Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankasına ve takas tetkik heyetine müracaatları lâzımdır.

Genel ithalât rejimi kararnamesinde tadilât

Ankara, 19 (Tan Muhabirinden) — Genel ithalât rejimi kararnamesinin tadili hakkındaki kararname Heyeti Vekilece tasdik edilmiştir. Bu kararname esaslarına göre, 1) — 5/7/937 tarih ve 2/7005 sayılı kararnamenin 15/1/940 tarih ve 2/12669 sayılı kararname ile tadil olunan dördüncü maddesinin enterşanjablite hakkındaki hükümlerinin mallarımıza karşı serbest döviz vermiyen memleketlere tatbik edilmemesi, 2) — Haklarında enterşanjablite hükmü tatbik edilmiyen memleketlerle yapılacak ihracata yalnız mezkûr memleketlerden her birinden vâki ithalât bedellerine ait olmak üzere, bu kararın meriyete girmesinden itibaren Cümhuriyet Merkez Bankasınca tutulacak hesapların disponibilitesi gözönünde tutulmak şartile müsaade olunması, 3) — Bu gibi memleketlerin lisans rejimi bakımından 2/7005 sayılı kararnamenin üçüncü madde memleketlerile ayrı hükümlere tâbi olması kararlaştırılmıştır.

Saracoğlu Parti Grupunda Uzun İzahat Verdi

Ankara, 19 (A.A.) — C. H. Partisi Meclis Grupu, bugün "19 - 3 - 940" saat 15 de reis vekili Trabzon mebusu Hasan Sakanın riyasetinde toplandı:

İlk defa söz alan Hariciye Vekili Şükrü Saracoğlunun, Meclisin kış tatili esnasında cereyan eden siyasi ahval ve vekayii ve devletlerle olan temas ve münasebetleri ihtiva eden uzun beyanatı dinlendikten ve sorulan suallere icap eden cevaplar vekil tarafından verildikten sonra bu beyanat ve izahat grup umumi heyetince müttefikan tasvip olundu ve ruznamede başka bir madde olmadığından toplantıya nihayet verildi.

Yabancı Bir Dil Bilen Memurları İmtihan Edecek Heyetler Kuruldu

Ankara, 19 (TAN Muhabirinden) — Halen müstahdem bulunan veya yeniden vazifeye alınacak olan memurlardan yabancı dil bilenlerin imtihanlarını yapmak üzere Maarif Vekâleti tarafından seçilen heyetler listesi, Vekiller Heyeti tarafından tasdik edilmiştir. Heyetlere dahil olanların isimlerini bildiriyorum:

Fransızca imtihan heyeti

Fransızca imtihan heyeti şu zevattan mürekkeptir: Yusuf Şerif, Bedrettin Tuncel, Cevdet Perin, Mehmet Karasan, Necmi Üsten, Peyami Erman, Fethi Çelikbaş, Hamdi Atademir, Nurullah Ataç...

Almanca heyeti

Almanca heyetine dahil olanlar şunlardır: Sadi Selen, Bedi Ziya, Melâhat Özgü, Müller, Cemil Ziya, Niyazi Çıtak, Danyal Gediz, Şinasi Altındağ, Şevket Raşit, Şükrü Akkaya, Baki Balta...

İngilizce heyeti

İngilizce imtihan heyetine alınanlar da şunlardır: Hazım Âtıf, Şekip Engineri, Baker, Orhan Buryan, Niyazi Berkes, Hâmit Dereli, Saffet Dengi, İrfan Şahinbaş, Nureddin Sevin...

İstanbulda imtihan yapacak olan heyetler ayrıdır. Bunlardan Fransızca için Ragıp Hulûsi, Overbach, Halil Vehbi, Sabri Esat, Şükrü Baban, Ziyaettin Fahri, Ali Yar, Hüseyin Nail, Enver Ziya, Almanca için Ragıp Hulûsi, Overbach, Bürhanettin Kâmil, Mümtaz Tırhan, Nebil, Fuchs, Austock, Kerim, Ömer Celâl, Hırş Neumark, İngilizce için de Overbach Madam Nuarsan, Samiye, Vâbit Ali Celâl Kent, Elliott, Ömer Celâl ayrılmışlardır.

Yeni Posta, Telgraf Bütçesi

Ankara, 19 (TAN) — Posta, Telgraf ve Telefon Umum müdürlüğünün yeni yıl bütçesi, 14 milyon küsur lira olarak bağlanmıştır. Bu yekûn, mezkûr idarenin bu seneki bütçesinden iki milyon lira kadar fazladır. Bu tahsisatın bir kısmı, varidatın fazlalığına, bir kısmı da adli tebligatın bu idareye bağlanmış olmasından ileri gelmektedir.

HÂDİSELERİN İÇYÜZÜ

● ***Sovyetler Birliğinin, Finlandadan aldığı Kareli berzahında, bir "Kareli Cümhuriyeti,, kuracağı söylenilmektedir. Bildirildiğine göre, Finlandalı komünistlerden teşekkül edecek olan bu cümhuriyetin başına, şimdiki: "Finlanda Halk Devleti,, geçirilecektir.***

*

● **Arnavutlukta. faşist polislerin bütün ihtiyatî tedbirleri almış bulunmasına. İtalyan casuslarının çok sıkı nezaretlerine, mütemadiyen yapılan toplu tevkifata rağmen, gizli faaliyet devam etmektedir. Bu arada halka mütemadiyen gizli beyannameler dağıtılmaktadır. Bu beyannamelerde, bütün Arnavutlara neticeden ümitlerini kesmemeleri tavsiye edilmekte ve her çareye başvurarak mukavemet etmeleri bildirilmektedir. Zaten herşeye rağmen halk ta, ümidini kesmiş değildir. Çünkü halk, bugünkü harbin neticesinde, küçük milletlerin tahakküm altında ezilmelerine nihayet verileceğinden, ve demokratların da, tazyik siyasetini yıkacağından emindir. Onlar, küçük milletlerin, hodbin menfaatler uğrunda feda olunacaklarını hiç sanmıyorlar.**

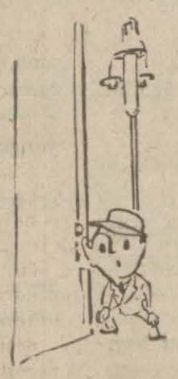

*

● ***Müttefiklerin, Orta Şarka, yeniden 100.000 kişilik bir ordu göndereceksi söylenilmektedir.***

*

● **B B. C. nin bildirdiğine göre, Alman donanmasının, son "Coruna,, hâdisesiyle birlikte, kaybettiği zabit adedi 4836 yı bulmuştur. Alman Amirallığı, bu zıyaın donanmada bıraktığı insan açığını kapatabilmek üzere, "Hitler gençliğini,, çağırmak mecburiyetinde kalmıştır.**

*

● ***Önümüzdeki ay, İngiltere 600.000 askeri daha silâh altına çağıracaktır. Bu suretle, İngilterenin silâh altında bulundurduğu ordunun mensupları, 1.850.000 kişiye varmış olacaktır. İhtiyatlar, ve gönüllüler, bu yekûna dahil değildir.***

FELEK

Sinemalar ve Filmler

Yazan: B. FELEK

Sinema zaruri ihtiyaçlar arasına girdiği için olmalı ki; bunların dühuliyelerini ucuzlatmak için uzun uzadıya tetkikler ve tahkikler yapılmaktadır.

Sinemacıları tutmuş olmak tehlikesine de olsa, bir hakikati söylemek zaruretindeyim: İstanbulda, birinci sınıf denilen ve yeni film gösteren sinemaların ücretleri Avrupanın hiç bir büyük şehriyle kıyas edilemiyecek kadar ucuzdur. Hattâ bizzat film yapan memleketlerden bile.

Denebilir ki, bizim memleketin tediye kabiliyeti oralarla kıyas edilemez. Doğru ciğerim amma, bu kaideyi neden diğer maddelere de tatbik ederek, otel ve nakliye ücretleri ile gıda ve giyim kuşam fiyatlarının bilâkis dünyanın en pahalı yerlerine taş çıkaracak halde olduğunu görmüyoruz. Kaldı ki; bir sinemada pahalı yere oturamıyan adam ucuz yerden de seyredebilir. Lâkin zaruri hacetler, nakliye ücretleri böyle midir?

Ne ise bu ciheti sinemacıların yüreğine biraz su serpmiş olmak suçu pahasına söyledikten sonra geçiyorum asıl mevzua:

Son günlerde, bizim film işlerinde, sinema göstermelerinde bir lâübalilik, bir babayanilik hüküm sürüyor ki, biraz dikkatli seyircilerin bundan sinirlenmemesi kabil değil. Meselâ:

Bir kısım sinemaların kapısında bacasında saat dokuzda başlıyacağı yazılı olan gece göstermelerine dokuzu çeyrek geçe dahi başlanmıyor. Yemeğini, han kapısından teyelti attar gibi çiğnemeden yutan ve dokuzdaki havadis filmini kaçırmamak için koşup gelen seyirciler orada yirmi dakikadan fazla boşuna beklemektedirler. Eğer dokuz buçukta başlanacaksa, öyle ilân etmeli, dokuzda ilân edilince de halkı dokuz buçuğa kadar bekletmemeli, ayıptır. El, sinemacının esiri değildir.

Bazı sinemalar, bilhassa mevsimin şu sert günlerinde icabı kadar ısıtılmamaktadır. Hele filmin sonlarına doğru müşterinin az olduğu zamanlar, insan nefesi de yardım etmediği için hararet derecesi adamakıllı düşüyor. Bu da ayıptır. El oraya eğlenmiye geliyor, soğuk almıya değil.

Üçüncü bap:

Bizde film yapmak işi artık ciddî bir mesele telâkki edildiği için bundan on beş yirmi sene evvel olduğu gibi uydurma film karalamalarına çok şükür rastlamıyoruz. Hattâ son yapılan (Şehvet Kurbanı) ismindeki Türkçe film zararsız ve bizim kıt vesaitimize göre hakikaten muvaffak bir eserdi. Demek ki; film yapmak tarafından gönlümüz rahat.

Lâkin şimdi bir (doublage = dublaj) denilen Türkçeleştirme var ki; bazı filmleri mahvediyor.

Buna da pek ses çıkarmıyoruz. Nihayet komik veya populer filmleri bozan bu marazdan da kendimizi kurtarmak için, o filmleri görmüyoruz.

Lâkin bu sefer başka bir kurnazlık bulmuşlar. Amerikada çevrilmiş bir güzel filmi Türkçe film haline getirmek için filmdeki sahnelerden birine hiç münasebet almadığı halde meselâ komik Hasan Efendinin bir paskallığını ilâve ediyorlar. Üst tarafını Türkçeleştiriyorlar. Hem film kepaze oluyor, hem biz. Bu, hakkımız olmadığı kadar haddimiz de değildir.

Bir dördüncü şekva şudur:

Filmleri kuşa benzetiyoruz. Başından, kuyruğundan, hattâ gövdesinden keserek.

Sansörün yaptığı kırpmaları bir idari zaruret saysak bile filmleri kısaltmak gibi herhangi bir mülâhaza ile yaptığımız haksız müdahalelerle onları berbat ediyoruz.

Gerçi halk bunun her zaman farkında olmuyor. Yalnız bazı dikkatli seyirciler, böyle malûl filmlerin eksikliklerini sezerek:

—Bu filmde bir şey eksik amma!?. Diye söyleniyor. Filmin aslını başka yerde görmüş olanlar ise operasyonun derhal farkına vararak biçarenin idiş edildiğini dostlarına söylüyorlar. Kâhi de filmin dışarıda basılmış ilânlarındaki esasları, sahneleri, perdede görmiyenler bunun farkına varıyorlar.

Dostlarımdan nükte ve neşe membaı Hacı Bekir Zade Muhtarın bir fikrasını naklederek sözlerimi bitireceğim:

Bu zat çalışmakta olduğu daireden aksamları erken çıkarmış. Bir gün kendisini müdürü yakalamış:

— Muhtar Bey, nereye gidiyorsunuz, böyle erkenden. Henüz imza defteri çıkmadı. Deyince:

— Vallahi Beyefendi Hazretleri, sabahları erken gelemiyorum, bari aksamları erken çıkayım da bunu te-

(1 üncü sayfayı çeviriniz)

SPOR

Balkan Kros Müsabakaları

Rumenlerden sonra Bulgarlar da hazırlıksız olduklarını ileri sürerek Balkan Kros şampiyonasına iştirak edemiyeceklerini, takımlarının müsabakaya iştirak etmemek üzere müşahit sıfatile gelmeğe hazır olduğunu atletizm federasyonuna bildirmişlerdir. Müşahit sıfatile gelme teklifi kabul edilmemiştir.

Talimatnameye göre, üç devlet iştirak ettiği takdirde şampiyona yapılabileceği için Balkan kros müsabakaları, Türk, Yunan ve Yugoslav takımları arasında icra edilecektir.

Fener - Galatasaray Voleybol Maçı

Fenerbahçe - Galatasarap voleybol takımları cuma günü saat 18 de Galatasarap kulübü salonunda hususî bir karşılaşma yapacaklardır.

Taksim Kışlasının Yıkılması İşi İhale Edildi

Taksim kışlasının yıkılma işi müteahhide ihale edilmiştir. Evvelâ haricî duvarların, haziran sonunda da iç duvarların yıkılmasına başlanacaktır.

ASKERLİK İŞLERİ :

Şubeye Davet

Eminönü Yerli Askerlik Şubesinden:

Piyade (Ysb) atğm. 30974 İsmail oğ. Meh. Nahit Akman 1320, piyade (Ysb.) atğm. 31069 Mehmet Esat oğ. Ömer İsfendiyar 1320, piyade (Ysb) atğm. 31238 İbrahim oğ. Hasan Turgut 1317, piyade (Ysb) atğm.2435 Ali Ahmet oğlu Mh. Ali Tunçarslan 1315, piyade (Ysb) atğm. 29107 Samih oğ. Mehmet Feridun Bellisar 313, piyade (Ysb) atğm. 1067 Şakir oğ. Mehmet Selim Gür 1317, piyade (Ysb) atğm. 22705 İbrahim oğ. İbrahim Ethem Gorşanın 315, piyade (Ysb) atğm. 17152 Emin oğlu Emin 1314, piyade (Ysb) atğm. 30664 Talât oğ. Ahmet Salim Erden 1319, piyade (Ysb) atğm. 19181 Abdullah oğ. Osman Kolat 1315, piyade (Ysb) atğm. 17240 Ahmet oğ. Mehmet Zeki Çelikol 1314, piyade (Ysb) atğm. 14780 Kadir oğ. Hüseyin Nâzım Müldür 1313, piyade (Ysb) atğm. 44342 İrfan oğ. Rıfat Yelkin 1328, piyade (Ysb) atğm. 39941 Ali Rıza oğ. İsmail Hakkı Balamir, piyade (Ysb) atğm. 30716 Osman oğ. Hamdi Şahar 1319, piyade 1329/76 Hasan oğ. Nurettin Erdil 1323.

İşbu subayların 25 Mart 940 gününe kadar nüfus ve askerî vesaikile şubede bulunmaları muktezidir.

Doktorları Davet

Türk Mikrobiyoloji Cemiyetinden:

Perşembe günü saat 18.30 da Etibba Odası konferans salonunda yapılacak toplantıda "Basilli Dizanteride tedavi" Dr. Osman Şerafettin Çelik ve "Türkiyede Ekinokok hastalığı" Dr. Perihan Çambel tarafından tebliğlerde bulunulacağından muhterem meslekdaşların teşrifi rica olunur.

YENİ NEŞRİYAT ;

HOCA NASRETTİN — "Hoca Nasrettin" gazetesi intişara başlamıştır. Nasrettin Hocanın nadide fıkraları, Timürlenkle siyasî sohbeti, halk türküleri, halk masalları ve Hocanın falı gibi güzel yazılardan başka Togo'nun güzel resimlerile süslenmiş olan bu halk gazetesini tavsiye ederiz.

lâfi edeyim diyorum. Cevabını vermiş. Biz de:

— İyi film yapamıyoruz, bari iyi filmleri bozalım! Diye mi bütün bu lüzumsuz ve haksız müdahalelerle el âlemin sanat eserlerini berbat ediyoruz?.

BU AKŞAM Türkçe Nüshası **İPEK** Sinemasında — BÜYÜK SİNEMA MÜSAMERESİ OLARAK Fransızca Nüshası **MELEK** Sinemasında

Senenin en büyük ve harikalar şaheseri

AŞK - ARKADAŞLIK - MACERA KAHRAMANLIK Şaheseri

SERSERİ KRAL

Baş rollerde :

RONALD COLMAN

FRANCES DEE - BASİL RATHBUNE

Ve on binlerce figüran. Dikkat: bu akşam için M E L E K te loca kalmamıştır. Numaralı biletler her iki sinemada satılmaktadır.

İkinci Hafta

Millî San'at Mucizemiz

SEHVET KURBANI

nında

CAHİDE ve ERTUĞRUL MUHSİN'i

görmek için hücum eden halkı sinemalarımız almıyor.. Onun için

İkinci Hafta da Gösteriyoruz!

Şimdiye kadar bu millî san'at mucizemizi seyredenler, okullar hariç, 250.000 kişiyi buldu...

Halkımızın bu taşkın kadirşinaslığına mukabil ayrıca başlıbaşına bir Program olan Dünyanın en korkunç san'atkârı olan

WALLACE BERRİE

ve

Dünyanın en sevimli san'atkârı olan

ROBERT TAYLOR

un ilk defa birlikte çevirdikleri harika filmi.

ESİR TÜCCARLARI

İlâve olunmuştur. Fiatlarda zam yoktur.

MİLLÎ — ALEMDAR

HALKEVLERİNDE:

Beyoğlu Halkevinden:

Türkçe - Fransızca tercüme dersleri bu sömestr başından itibaren tanınmış edip İzzet Melih Devrim tarafından verilmektedir. Bu mühim dersten istifade etmek isteyenlerin evimize müracaat ederek kaydolunmalarını rica ederiz.

Yarın Akşam **SARAY** Sineması

Tarzan'ın En Müthiş ve Fevkalâde Maceraları

Esrarengiz ve balta girmemiş orman... Dünya hâkimleri Filler... Amerikanın en büyük ve Dev Goril Maymunu...

TARZAN

(Maymun Adam) ın

Kuvvetine karşı mücadele ediyorlar.

TÜRKÇE SÖZLÜ

Harikulâde maceralar harikası.

Baş rollerde: Johnny Weissmüller - Mauren O Sullivan

Mevsimin en güzel filmi ve en müstesna 3 büyük Fransız artistın ıştirakile çevrilen emsalsiz şeheser

BIRAKILMIŞ KIZLAR

Baş rollerde: MARCELLE CHANTAL — JACQUELİNE DELUBAC — ANDRE LUGUET.

Yapılan ve belki de ehemmiyet verilmez bu hatanın bütün bir ömür ve muhit üzerinde yaptığı elim tesiri gösterir bir eser

BUGÜN Matinelerden İtibaren KADIKÖY OPERA Sinemasında

Başlıyor. Tel: 60.821

FERAH Sinemada. Tel: 21359 — **ÇEMBERLİTAŞ** Sinemasında. Tel: 22531

Bugün matinelerden itibaren 3 film birden :

1 - DON KAZAKLARI

Senenin en büyük aşk ve ihtiras romanı

Görenlerin tekrar ve tekrar görecekleri hissî ve içtimaî büyük eser.

2 - SAHRA KAÇAKÇILARI

Kızgın çöllerde geçen meraklı aşk ve macera filmi

3 - ENDÜLÜS SERENADI

Baştan başa müzik dansı, melodi ve revülerle dolu fantazi film.

Hiç bir filmi haddinden fazla reklâm yapmayan ve ilânlarında yalnız hakikati ifade eden sinemalarımız büyük fedakârlıklarla elde etmeğe muvaffak olduğu

DON KAZAKLARI filminin bir şaheser olduğunu eyan eder.

Pek yakında **AYŞE** Türkçe sözlü Türkçe şarkılı Pek yakında

TİYATROLAR

Şehir Tiyatrosu

Dram Kısmında

● PEMBE SOKAK ●

Komedi kısmında

ÇOCUK OYUNU

● HERKES YERLİ YERİNDE ●

EVLENME

Erzurum mebusu Nafiz Dumlunun kızı mehpare Dumlu ile Defterdarlık kontrol memurlarından Celâl Özdenin nikâhları Beşiktaş belediye dairesinde İstanbul Komutanı General İshak Avni ile iki tarafın aileleri ve güzide bir davetli huzurunda icra kılınmıştır. Evlenme törenleri de Bay Nafizin Şişlideki konaklarında yapılmıştır. Genç evlilere saadet dileriz.

BORSA

19 - 3 - 940

Londra	5.21
Nevyork	120.19
Paris	2.9726
Milâno	7.065
Cenevre	29.1050
Amsterdam	69.1611
Brüksel	22 1239
Atina	0.965
Sofya	1.6975
Madrid	13 4625
Budapeşte	24.965
Bükreş	0.62
Belgrad	3.2575
Yokohama	32.8050
Stokholm	30.8275

ESHAM VE TAHVİLÂT

Ergani	20.—
Sıvas-Erzurum 2	19.47
Sıvas-Erzurum 3	19.47

RADYO

ANKARA RADYOSU

Türkiye Radyodifüzyon Postaları			
Türkiye Radyosu Ankara Radyosu			
Dalga Uzunluğu			
T. A. P.	31.7 m	9465 Kcs.	20 Kw.
	1648 m.	182 Kcs	120 Kw.

Çarşamba, 20. 3. 1940

12,30 Program ve memleket saat ayarı, 12,35 Ajans ve meteoroloji haberleri, 12,50 Müzik: Muhtelif şarkılar (Pl.), 13.30-14.00 Müzik: Küçük orkestra (Şef: Necip Aşkın)

1 — Jac Grit: Çiçeklerin güzelliği, vals.
2 — Mendelssohn: Sözsüz romans, N. 20
3 — Leopold: Hungarya (Macar fantezisi.

18.00 Program ve memleket saat ayarı, 18,05 Müzik. Çalanlar: Vecihe, Refik Fersan, Fahire Fersan, Cevdet Çağla.

a) Okuyan: Radife Erten

1 — İshak Varan: Suzinâk şarkı (Bir gün geleceksin diye), 2 — Refik Fersan: Suzinâk şarkı (Canım kimi isterse), 3 — Rakım: Uşşak şarkı (Silemem bir gün), 4 — Arif Bey: Uşşak şarkı (Saki yetişir).

b) Okuyan: Mahmut Karındaş

1 — Türkü (Sarardım ben sarardım),
2 — Türkü (Akşam olur kervan iner),
3 — Türkü (Dağlar dağımdır benim).

c) Okuyan: Semahat Özdenses

1 — Salâhattin Pınar: Hicaz şarkı (Anladım sevmiyeceksin), 2 — Refik Fersan: Hicaz şarkı (Geçti rüya gibi), 3 — Türkü (Sarı gülüm var benim).

18.55 Serbest saat, 19,10 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri, 19,30 Konuşma (Dış politika hâdiseleri), 19,45 Müzik: Fasıl heyeti: 20.30 Temsil: Muhtarın Kızı. Yazan: Orhan Bürçe, 21,00 Serbest saat, 21.10 Konuşma (Haftalık posta kutusu), 21.30 Müzik: Riyaseticümhur bandosu (Şef: İhsan Künçer)

1 — Raoul Lapparra: Paseo (İspanyol dansı).
2 — J. Mayan: Serenade Romantique.

22,15 Memleket saat ayarı, ajans haberleri; ziraat esham - tahvilât, kambiyo - nukut borsası (Fiyat), 22,35 Müzik: Cazband (Pl.), 23,25 - 23,30 Yarınki program ve kapanış.

Yazan: **MUAZZEZ TAHSİN BERKAND** — No. 59

— Ona acıdı, çok acıdı, fakat o kadar. Annen o zaman parlak ve güzel bir asker olan nişanlısını deli gibi sevdiği için kalbinde başka bir erkeğe yer ayıramazdı.

— Babamın bu vakadan haberi oldu mu?

— Tabii... Fakat o da bunu bir gençlik çılgınlığından başka türlü görmedi ve Mehmede pek acıdı. Annenin ciddiyetine ve kendisine karşı olan aşkının sağlamlığına o kadar emindi ki başka türlü düşünmesine imkân olamazdı.

— Bu mesele annemle babam arasında bir suitefehhüme sebep olmadı mı?

— Hayır, hiçbir zaman.. Onlar öldükleri güne kadar biribirlerine itimat ederek ve birbirini severek mesut yaşadılar, aralarına hiçbir gölge girmedi.

— Peki. Şimdi suallerimin hedefini değiştiriyorum. Biraz da Mehmet Beyden bahsedelim: O bugüne kadar hiç evlenmedi mi?

— Hayır, zannetmiyorum. Filhakika senelerce uzaklarda yaşadı ama eğer evlenmiş olsaydı bunu mutlaka dayına söylerdi.

— Acaba niçin evlenmedi dersiniz?

—İlkin hasta idi. Sonra mektebe gitti; ondan sonra da dünyayı dolaşmıya başladı.

Böyle bir kuş hayatı süren ve bir şehirde yerleşmiyen adamlar, hayatlarını nadiren bağlarlar. Bunun için, fevkalâde bir macera, müthiş bir sevda, veyahut bir tesadüf lâzımdır. Mehmet bey nasılsa, bunlardan uzak kalabilmiş ve servetinin keyfini sürmeğe muvaffak olmuş... Onun gibi adamlar ekseriya, kadınları kolay bir zevk vasıtası addederler, hakları da var; çünkü para kuvvetile öyle sağlam kapıları açmıya muvaffak olurlar, öyle manialari aşarlar ki..

— Annemden sonra kimseyi sevdi mi acaba?

— Bilmiyorum. Tabii birçok maceraları olmuştur ama, tam mânasile sevip, sevmediğini bittabi bilemem. Fakat sen, bunları niçin soruyorsun?

— Hiç.. Sırası geldi de ondan...

Bunu söyliyerek, yerinden kalkmıştı.

— Ben, şimdi gidiyorum vengeciğim. niyetim birkaç saat kürek çekmek...

— Yalnız mı?

— Belki Nihali de alırım.

— Güle güle kızım, kendini çok yorma.

— Bilâkis yoruluncaya kadar kürek çekmeğe niyetliyim. Üç, dört gün sonra üç kişiyi Pendiğe kadar götüreceğimi unutmuyorum.

— İnadında hâlâ sabit misin?

— Tabii, gerek dayım, gerekse Mehmet bey, beni kürek çekmesini bilmiyen, daha doğrusu, bunu eğlence için yapan zayıf bir kız zannediyorlar: onlara Moda yarışlarına girebilecek kadar antrenmanım olduğunu ispat edeceğim..

— Kiminle yarış edeceksin? Her halde bir deniz kurdu olan Mehmetle değil, değil mi?

— Yok canım; birkaç gün sonraki, sadece bir mukavemet gösterişinden ibaret olacak! Sizi Bostancıdan alıp, Pendiğe kadar sandalla götüreceğim.

— Bunu yaptığın takdirde de...

— Mükemmel iki hediye alacağım...

— Benim böyle delice şeylere aklım pek ermez ama, sen nasıl istersen öyle yap; her halde hasta olma da...

— Ne münasebet! Şimdilik Allaha ısmarladık yengeciğim

— Güle güle kızım; çok geç kalma, yemek saati için dayının titiz olduğunu bilirsin.

Genç kız, sandala binerken, birkaç gün evvel, dayısı ve Mehmetle aralarında geçen münakaşayı hatırlıyarak, gülümsüyordu.

Onlar birkaç saat mütemadiyen kürek çekemiyeceğini iddia etmişler ve kendilerini Pendiğe sandalla götürdüğü takdirde, istediği hediyeyi alacaklarını vaadetmişlerdi.

Ayşe hem kürek çekiyor, hem o akşamı ve ondan evvelki günleri birer birer zihninden geçiriyordu. Kotra gezintisi yaptıkları günden sonra Mehmetle aralarında mühim bir vaka geçmemişti, fakat ikisinin de o gün olan şeyleri unutmak istedikleri her hallerinden belli oluyordu. Ne bu, ne de öteki; o günkü ağır sözlere tekrar avdet etmemişler; bilâkis birbirlerini üzmüş olmaktan gelen bir nedametle karşılıklı bir mütareke yapmışlardı. Artık ne Ayşe Mehmede ağır bir kelime soylüyor ne de Mehmet genç kızı üzecek bir harekette bulunuyordu. Bilâkis aralarına sâkin olduğu kadar tatlı bir durgunluk girmiş, ikisi de mücadeleden yorulmuşlar gibi, munis tavırlar takınmışlardı. Birbirlerini incitmemek için, ellerinden geleni yaptıkları belliydi. Hattâ Ayşe artık ondan kaçacak kuvveti bile kendinde bulamadığından, her akşam giderken, onun ertesi gün için hazırladığı gezme projesini kabul ediyor ve kendini etrafındakilerin eline teslim ediyordu.

Yalovaya gittikleri günden sonra bir hafta geçtiği halde, aralarında bir münakaşa olmamıştı. Mehmet, her gün sabahtan geliyor, yemeği beraber yiyorlar öğleden sonra kotra ile geziyorlar ve akşam yemeğini de. Mehmedin davetlisi olarak kâh Suadiyede, kâh Büyükadada, bazan da Boğazda yiyorlardı.

Bu hayattan herkes memnundu. Arif bey, sevincini gizliyemiyor:

— Allah senden razı olsun Mehmet, yalnız hayatımıza can veriyorsun, diyerek; arkadaşına karşı olan minnettarlığını göstermek istiyordu.

Mehmet te neşe içindeydi. Ayşeye karşı görünürde hiçbir vakınlık göstermeden, onu kendisine çekmeğe çalışıyor, sözlerile, hareketlerile genç kızın

(Devamı var)

20 MART 940
TAN
ABONE BEDELİ

Türkiye			Ecnebi
1400 Kr.	1 Sene	2800	Kr.
750 "	6 Ay	1500	"
400 "	3 Ay	800	"
150 "	1 Ay	300	"

Milletlerarası posta ittihadına dahil olmıyan memleketler için abone bedeli müddet sırasiyle 30, 16, 9, 3,5 liradır. Abone bedeli peşindir. Adres değiştirmek 25 kuruştur. Cevap için mektuplara 10 kuruşluk pul ilâvesi lâzımdır.

GÜNÜN MESELELERİ

Besim Ömeri de Kaybettik

Bilecik Mebusu General Doktor Besim Ömer Akalının ölümü haberini, bilâistisna bütün vatandaşlarımızın çok tabiî ve haklı bir teessürle karşıladıklarından eminiz.

Türk tababetinin bugünkü tekâmüle kavuşmasında büyük hizmetleri görülmüş sayılı insanlardan birisi olan Besim Ömer, tertemiz geçmiş 80 yıllık hayatiyle, taşıdığı "Akalın,, sıfatına bihakkın liyakat kazanmış bir bahtiyardı. Çünkü, ilmin geniş hudutları içinden dışarı taşmadığı, ihtisasının geniş çerçevesi içinde yaşadığı, siyasî ihtiraslara kapılmaktan devamlı bir itina ile sakındığı, ve hayatı kadar temiz bir yürek taşıdığı içindir ki, Besim Ömer Akalın, yaşadığı muhtelif devirlerin hiç birisinde, şöhretine leke sürülmesine meydan bırakmamıştır.

Daha çok kısa bir zaman evveline kadar, vatandaşlarının sıhhatlerine yardımcı olmak uğrunda bilfiil çalışan, ve yine daha çok kısa bir zaman evveline kadar, yorgun başından, olgun bilgi meyvaları ikramına çalışan Besim Ömer, çalışmanın manevî hazzını, hiç unutulmamıya hak kazanmanın meşru, haklı gururunu, ve hergün biraz daha tekâmüle yaklaşmanın yüksek zevkini, çok sevimli ve çok sıcak bir tevazula, bol bol tatmıştır: Bunun içindir ki, o, 80 yıllık bir ömrün sonunda, gözlerini, bütün vazifelerini fazlasiyle başarmış bir insan sükûn ve huzuru ile dünyaya yummuştur. Besim Ömer kadar kıymetli bir unsurunu kaybeden her milletin, çok değerli bir uzvundan mahrum kalmış bir aile ıstırabı duymasından daha tabiî ne olabilir?

Bunun içindir ki, biz, Besim Ömerin ailesine, yani bütün millete:

"— Başın sağ olsun!„ deriz.

•

Mahkeme Koridorlarındaki Talebeler

Çok maruf bir vatandaşımız, bize gönderdiği bir mektupta diyor ki:

"— İstanbul adliyesi koridorlarının hergün sabahtan akşama kadar 15 — 20 yaşlarında ortamektep ve lise talebeleriyle dolup boşaldığı görülmektedir. Adliyede hergün işi olanlar, bu talebelerden çoğunun adliye koridorlarının, ve mahkeme celselerinin devamlı ziyaretçileri bulunduklarını söylemektedirler. Hattâ, bunlardan bir kısmı, çantalarında getirdikleri öğle yemeklerini bile, adliye binasının münasip mahallerinde yemektedirler. Adliyede yapılacak iş te, sabahtan akşama kadar, dava celselerini takip etmektir. Bunların dersten ve mektepten kaçmış talebeler oldukları da muhakkaktır. Mektep idarelerinin, bu talebeler hakkında da takibata girişmesi zaruri değil midir?...„

Filhakika, bazı davaların, bazı seplerle geniş bir alâka uyandıracak birer mahiyet almaları, son haftalarda, adliye koridorlarında, —diğer dinleyici ziyaretçilerle birlikte— talebelerin de çoğalması neticesini doğurmuştur. Fakat biz, bu talebe tecessümünün de, o davalarla birlikte kızalacağını sanıyoruz.

Maamafih, bu tahminimizin yanlış olması, ve neticede, bize yukarıdaki mektubu gönderen zatın haklı çıkması da çok mümkündür. Çünkü maalesef, kahveler, gazinolar kadar bile kontrol edilemiyen mahkeme koridorları, mektepten, dersten kaçmak istiyen talebeler için, emin sayılabilecek bir mahaldir. Fakat, soğuk kış günlerinde, —sadece bedavadan oyalanmak maksadiyle değil, biraz da, sıcak bir yerde ısınmak ihtiyacı ile— mahkeme koridorlarına dolmağı, ve dava dinlemeyi âdet edinen bir işsizler kalabalığı içinde, mektep talebelerini de görmek, elbette acıdır:

Bunun içindir ki, o vatandaşımız gibi biz de, alâkadarların nazarı dikkatlerini bu nokta üzerine çekmeyi bir vazife sayıyoruz.

ÇARŞAMBADIR ÇARŞAMBA

ISKEMLE ve BEN

Yazan: B. FELEK

Kim kimle, iskemle de benimle!

Ne zaman otursam şikâyete başlar. Biraz kıpırdasam gıcırdar ve azıcık yaslansam çatırdar.

Be mübarek! Madem ki; böyle şeye tahammülün yok, ne diye iskemle olursun?

İskemle denilen şey nihayet üzerine oturulmak içindir. Ben oturmasam bir başkasının altında gıcırdıyacak değil mi? Lâkin, ağaç lâf anlamaz. Benden şikâyet eder, durur.

Biliyorum içinden geçeni. Talihine küssün, ben ne yapayım! Ağaç var, ağaç var. Kimisi Madam Récamier'ye yatak olur, kimisi bana iskemle. Lâkin bunların içinde kazma sapı, balta sapı, hattâ teneşir olanları düşünüp memnun olması, haline şükretmesi lâzımken, bilmem ne oluyor da iskemlelikten şikâyet ediyor.

Bütün iskemleler için böyledir, diyorlar. Hiç birisi memnun değilmiş. İyi amma iskemle baş tacı değildir ki! Takunyalara, nalınlara ne dileyim! Hiç gıcırdar, şikâyet eylerler mi? Kimin ayağına giyilseler onların yürüyüşüne göre tıkırdarlar. Yalnız dikkat edilecek şey yaşa basmamaktır. Yoksa insan kayar, takunyalar ayağından fırlar ve kafası yere değer.

İskemleye oturanlar içinde görüşürken kol yerine yumruk vuranlar, yemekten sonra yaslanıp horul horul horlıyanlar ve benden yirmi beş, otuz kilo daha ağır basanlar olabileceğini bilse şikâyet etmez amma, neyliyelim ki; iskemle ağaçtan mamuldür.

Lüks Lokanta

Lokantanın da lüksü olur mu? (Vâ - Nû) dostumun rivayetine göre varmış. Bu lüks lâfı (lüküs) lâmbadan başlamak üzere başımıza bir belâ oldu. Sinemada lüks koltuk, vapurda lüks kamara, otomobilde lüks araba, bisküide lüks, sigarada lüks, içkide lüks, çorapta lüks, kundurada lüks. Hepsini anladık, lâkin lokantada lüks ne demek?

Rivayete nazaran bu o demektir ki; müşterilere artık yemek, kullanılmış peşkir ve yalanmış kaşık vermezler.

O halde lüks olmıyanlarda bunları bulursak tiksinmiye lüzum yok.

Desenize bu, içinde paçavra çıkan işkembe çorbası hikâyesinin başka şeklidir.

Demek oluyor ki; az para verince çorbamızdan bulaşık paçavrası çıkmasına razı olacağız.

Benim lokantalarla aram iyi değildir. El sofrası ne de olsa yadırgadığım bir yerdir. Fakat zaruret olur da dışarda yersem, en çok titizlik ettiğim şey çatal kaşıktır. Şehrimizde lokantalarda maalesef bu avadanlıklar pek bozuk, Bıçağın kesmediği, çatalın saplanmadığı şöyle dursun, ekserisi yangından çıkmış gibi eciş bücüş şeyler.

Size bu münasebetle bir hikâye anlatayım.

Sanırım Pariste bir avare, cebinde on parası olmadan lokantaya girmiş. Yemiş içmiş. Parayı vermeden nasıl sıvışacağını düşünürken karşı tarafta bir müşterinin bir takım çatal bıçağı havluya sarıp cebine indirdiğini görmüş. Biraz sonra, herkes yemek yemekle meşgul iken ayağa kalkıp hıtap etmiş:

— Muhterem Madamlar, Mösyöler!

Ben, meşhur hokkabaz, spiritizma ve manyetizma profesörü falanım. Yakında şehrin en büyük tiyatrolarından birinde hünerlerimi göstermiye başlıyacağım. Her bulunduğum yerde yaptığım gibi burada da size bir küçük meharet göstermek isterim. Fakat daha evvel şunu sorayım: İçinizde beni tanıyan kimse var mı?

Sükût!..

O sırada, kaşık çatalı aşırmış olan müşteri bu nutuktan bilistifade parasını verip çıkmıya hazırlanmış. Tam kapıdan çıkarken beriki seslenmiş.

— Mösyö! Rica ederim. Siz de dinleyiniz!

— Evet amma! Acele işim var.

— Zararı yok efendim! Bir dakika beklemek lûtfunda bulunmaz mısınız?

Daha fazla şüpheyi celbetmemek için herif kapının önünde durmuş.

Hokkabaz olduğunu iddia eden adam da hünerini göstermiye başlamış:

— Bakınız efendim! Şu kaşık çatalı bu peşkire sarıp cebime koyuyorum. Kimse kıpırdamasın!

Bir... İki... Üç... Uçtu... Gitti,,, Şimdi şu kapının önündeki Mösyönün cebini arayınız!.

Hemen meraklı müşteriler, berikinin cebini karıştırmış ve tabiî herifin çaldığı kaşık çatalı çıkarmışlar. Herkes gibi tabiî hırsız da bilmecburiye hayret etmiş. Ve bu hayret sırasında meşhur hokkabaz da hem parayı vermeden, hem de çatal bıçağı asırarak lokantadan çıkmış.

Kadınlardan İtfaiye

Allah Allah! Daha neler görüp işiteceğiz?.. Kadından itfaiyeci olur mu efendim! Bu, gaz yağı ile yangın söndürmiye benzer.

Gazetelerin rivayetine göre böyle bir teşebbüs Meksikada yapılmış ve gayet iyi netice vermiş.

Acaba bu itfaiye takımına kaydedilen kadınlar ne mene şeylerdir ki; âlemi yakıp kavurma cibilletlerini bir tarafa bırakıp yangın söndürüyorlar?

Eskiden amatör tulumbacılık etmiş yaşlı bir arkadaşa bu bahsi açtım:

— Sade erkeğin olmaz ya! Kadının da sulusu vardır. Belki ondan istifade edip yangın söndürmede kullanmışlardır, diye alay etti.

Şöyle bir düşündüm, bizim bayanları bir itfaiye takımında. Yani Allah saklasın amma, insanın sırf onları görmek için, çıra gibi çayır çayır yanacağı gelir. Bakalım nasıl söndürecekler?

Tuna Taşmış

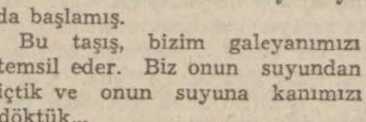

"Tuna nehri akmam diyor,,
"Etrafımı yıkmam diyor,,
"Şanı büyük Osman Paşa,,
"Plevneden çıkmam diyor,,

Ne zaman Tuna lâfı olsa, benim aklıma bu güzel, bu melânkolik ve yanık asker şarkısı gelir. İstanbul konservatuvarı müdürü kıymetli sanatkâr Yusuf Ziya Demircioğlunun geçenlerde bahsettiğim Anadolu halk türküleri ismindeki kitabında bu türkünün tamamını buldum. Ne kadar sevindim bilseniz. Orada bu türküyü terennüm eden talihsiz asker, Süleyman Paşa kolunun Plevneyi kurtarmıya gelmediğinden bile şikâyet ediyor. Âdeta, siyasî, askerî ve edebî bir eser.

Gazetelerde Tunanın taştığını okuyunca aklıma bu geldi. Hattâ yine gazetelerin rivayetine nazaran Tuna nehri etrafını yıkmıya da başlamış.

Bu taşış, bizim galeyanımızı temsil eder. Biz onun suyundan içtik ve onun suyuna kanımızı döktük...

Tuna, kaynağı Almanyada ağzı Romanyada da olsa gönlümüzdeki yatağından akan bir Türk nehridir.

LOKMAN HEKİMİN ÖĞÜTLERİ

Şeker Hastalarında Gangren

Bu acıklı gangren bahsinin, okuyucularımı sıkacak kadar uzun sürdüğünü kendim de hissediyorum. Fakat gangrenlerden söz açınca şeker hastalarını unutup geçmek haksızlık olur. Biliyorsunuz ki şeker hastalarının sayısı haylice çoktur. Şimdi o hastalığa tutulmuş olmıyanlar, ilerde de tutulmıyacaklarını bilemezler. Şeker hastalarının yüzde onu gangrene tutulur ve ondan gider, derlerdi.

Vâkıâ, şeker hastalığını daha iyi tedavi etmek usulü öğrenildiğinden beri o söz artık doğru değildir. Bir kere gangrene tutulan şeker hastasının mutlaka bundan gitmesi şart değildir. Şeker hastasında gangren başladıktan sonra da şekerin tedavisi ile gangren kendisi geri gider. Sonra da, şeker hastalığı tedavi edildikçe gangrene tutulmak ihtimali şimdi yüzde on değildir. Bununla beraber, insan şekerden hasta olunca gangrene hiç tutulmamak elbette daha iyidir. Şekerli gangrenin büyük bir fenalık yapması ihtimali ne kadar azalmış olas da, bu iki aksiliğin bir araya gelmelerinin fena bir hatırası vardır...

Gangren, şeker hastalarının semizlerine, hem de yaşlıca olanlarına musallat olur. Ellisinden önce gelmesi nadirdir. Bir de epeyce zamandanberi şeker çıkaran —meselâ on senedenberi— hastalara gelir.

Kadınlardan ziyade erkekerde olur. Bunun sebeplerinden biri alkol, biri de temizliğin aksidir.. Gangren, kanında fazla şeker olan vücude musallat olmayı severse de o vücut alkolik olursa daha ziyade keyfine gider. Bayanlar arasında "arada bir çakıyor,, şarkısını hatırlatan ra'na dilberler bulunsa bile, akşam sofrasında karşılarında bulunan erkekler kadar içemediklerini kendileri de teslim ederler..Sonra da kadınlar yıkanmayı, temizlenmeyi ötedenberi severler. Ayaklarını da —daha kısa etek ve ipek çorap modasından önce— erkeklere nisbetle daha sık yıkadıkları şüphesizdir.

İnsanın kanında lüzumundan fazla şeker olunca vücudün herhangi bir tarafında mikroplar ufacık bir yer yapınca o yer gangrene yol açar. Meselâ ensede bir kan çıbanı şeker hastalığının âdetidir. Ense temiz olmazsa gangrene yol açılır... Bunun gibi ayak parmaklarının birinde bir nasır iskarpinler içinde çok acı veriyor, diye kesilir, ayak ta temiz tutulmazsa gene öyle olur.

Bir de, gangrenin şekerli hastalara en ziyade, yüzde 95 nisbetinde, soğuk ve rütubetli mevsimlerde geldiğine dikkat edilmiştir. Buda, tabiî, rütubetli havada mikropların daha fazla yüz bulmalarından...

Demek oluyor ki, insan şekerli hasta olunca, şeker hastalığının en tehlikeli ihtilâtı olan gangrenden korunmak için üç şart vardır: Alkolden, mikroplara yer verecek kirlilikten bir de, rütubetten ve soğuktan çekinmek...

Şekerli hastalarda da müzmin damar iltihabından gangren olur. Fakat bu türlüsü, şekersiz ihtiyarlarda olduğu gibi, her vakit arada sırada durmak mecburyetiyle ve bacaklarda ağrılarla belli olmaz. Onun için şekerli hasta olunca yatakta bacaktaki derinin rengine dikkat etmek iyi olur. Tabiî, hergün değil, o zaman bu da bir illet olur. Arada sırada, isterseniz sık sık, fakat hergün değil:

Müzmin damar iltihabı başlamış ise, çok defa, bacak yatakta düz dururken renksiz, solgun görünür. Sonra bacağı yukarı kaldırınca, erguvani renkte uzun konçlu çorap giymiş gibi, mora yakın kızarır. Bu muvakkat çorabın rengi hoşunuza gitse bile hekiminize haber vermekte ihmal etmemelisiniz.

BALKAN MEKTUPLARI

SESSİZ MELODİ

Rusçuk bir şerit. Diken diken, baca baca, tümsek tümsek, eğri büğrü bir şerit. Sivri külâhlı, al yanaklı, şişko kayıkçı bu şeridin düğümü. Çözülürse ne mutlu sana! Çözülmezse ne yazık ona!

Rusçukla karşısı biribirinden apayrı iki âlem. Öyle apayrı ki biribirine geçecek bir köprüsü bile yok. Ne ayıp Balkana!

Sofyadan ayrılırken sempatik konsolosumuz Sadi Karsel'e bir daha uğrayıp tokalaştım. Bu özlü, bu gerçek, bu eserli ses sanatkârı benden notalık şeyler istedi. Benden notalık sözler! Ne acı Karsel'in sazına!

Eski bir melodinin örneğini karşıya geçerken mırıldandım: Karşımıza gar geliyor — Arkama baktım kar geliyor — Şişko kolların kırılsın — Bu sal bana dar geliyor — Aman, aman, aman!

Garın rıhtımında nazik gümrükçüyü ve gözü fıraçık dövizciyi beklerken içime sessiz bir melodi çöktü. Evet sessiz. Fakat olduğu gibi, gelişi güzel kaydettim. Bu yaştan sonra ses mi kaldı, saz mı? Hiç te (Yazık oldu Süleyman Efendiye) değil. Asıl (Yazık oldu bu yaştan sonra bana!)

Dostum Ozansoy'un Baykuş'u beni didiklemek için gölgemi gagalamasın. Yorulur. Ben zaten kendi kendimi sessiz bir melodi ile ince cekiyorum. Suda ayak izleri bırakarak..

Suda Ayak Izleri

İzli su köpük köpük.
Köpükler dalga dalga.
Dalgalar küçük, büyük.
Dalgalar keskinleme.
Dalgalar şahrem şahrem.
Kıyı Aslı, ben Kerem.
Köpükler sivri sivri.
Köpükler büklüm büklüm.
Büklümler süklüm püklüm
Bilinmezlikten gelen
Dehri yan çizen, çelen
Tükenmezliğe giden
Suda ayak izleri...

Tilki izi, kurt izi,
İt izi dizi dizi.
İnsan izi, at izi,
Bir nice hoyrat izi.
Sal izi tombay izi,
Oku kırık yay izi,
Beş on günlük ay izi
Suda ayak izleri...
İki öküz tezekle
Suya bir şiir yazdı.
İki meraklı adam
Suyu kürekle kazdı.

Su üstünde bir manda
Boynuzunda bir serçe.
Minimini serçenin
Sırtında çan kulesi
Kulede rüzgâr sesi.
Kulenin başı köpük.
Köpükler dalga dalga.
Domuz, malak izleri.
Suda ayak izleri...
Suya kargalar kondu.
Anla be! Tuna dondu.

— 1940 —

Aka Gündüz

GÖRÜŞLER

Avrupanın İskeleti

Yazan: Sabiha Zekeriya Sertel

Sadri Ertem, "Avrupanın iskeleti„ ismiyle bir eser neşretti. Kitabın ismine bakıp ta, Avrupa medeniyetini "tek dişi kalmış canavar„ diyen şairin zihniyetiyle iskelet olmuş bir Avrupadan bahsediyor zannetmeyiniz. Sadri bu kitaba yazdığı mukaddemede diyor ki:

"Bu kitabı hazırlamaktan maksat, Avrupalılaşmak, Avrupa medeniyetine intibak,. sözlerinin bedihî bir hakikat ifade eder gibi konuşulduğu zamanlarda modern Avrupa bünyesini vücude getiren âmilleri gençliğe hatırlatmaktır. Bu sebepten yalnız tarihî seyir içinde kalınmış, harp sonrası rejimleri bu kitabın kadrosu içine sokulmamıştır.„

Tarihî seyri nazarı itibare alan bu eser, Avrupa medeniyetinin geçirdiği tekâmül safhalarını, bu tekâmülün içerisinde devrini yapıp çürüyen iktısadî gidişlerle, yeni doğanların ve bunların arasındaki çarpışmaların tarihî bir ifadesinden, objektif bir mütalâasından ibarettir. Avrupa kapitalizminin teşekkülü, liberalizme geçiş, müstemlekeciliğin doğuşu, liberal iktısattaki iktısadî mezhepler, siyasetin ticaret ve iktısat mekanizmasının tahakkümüne geçmesi, ticaretle malî sermaye arasındaki münasebet, sanayi ihtilâlinin tesirleri, iktısadî emperyalizm ve doğurduğu harpler, liberalizmin çöküşü, hulâsa Avrupanın içtimaî, iktısadî, siyasî bünyesini veren bu mevzular bize Avrupanın iskeletini göstermektedir. Bu içtimaî bünye buhranları içerisinde, iktısadî mekanizmaların, bilhassa liberalizm ve onun çocuğu olan emperyalizme dayanan Avrupanın nasıl bir buhran geçirdiğini, ve niçin geçirdiğini anlıyoruz.

"Avrupanın iskeleti„ harp sonunda doğan rejimlerden bahsetmiyor, fakat bunların nasıl ve niçin doğduğunu anlamak için bize mazinin anahtarlarını veriyor. Bu anahtarla Avrupa tekâmülünün muhtelif devirlerini açtığımız zaman, medeniyetin bugün gelip takıldığı harp çıkmazından niçin çıkamadığını, çıkamıyacağını anlıyabiliriz.. Tarihî ve iktısadî seyri objektif bir görüşle veren bu eser, Avrupa medeniyetinin daha yüksek bir medeniyet safhasına geçmiye namzet olduğunu gösteriyor. Daha doğrusu bugüne kadar katettiğimiz merhaleleri gösterdiği gibi, bundan sonra geçilecek merhaleler hakkında tahminler yapmıya da imkân veriyor.

"Avrupalılaşmak, Avrupa medeniyetine intibak sözlerinin konuşulduğu bir zamanda„ hattâ Avrupalılaşmıya karşı zaman zaman gösterilen ric'î mümanaat karşısında, hangi medeniyete intibak etmek gerektiğini izah etmese bile bu eser, tekâmül eden ve daha yüksek tekâmüllere namzet olan Avrupa medeniyetinin şemasını çizmektedir. Avrupa medeniyetinin tekâmül rotasını hiç şüphesiz bugünkü harp çizecektir. Ancak bu harpten sonra Avrupa iskeletinin giyineceği elbiseleri, ve insanlığa bahşedeceği seyri, vuzuhla görebilecek tekâmülü çizebileceğiz... Bir dünya tekâmül process'inin dönüm noktasında olduğumuz bu devirde bu kitap gençlere geçtiğimiz ve geçmekte olduğumuz devirleri bildirmesi itibarile enteresan, ve kıymetli bir etüddür. Müellifinin gençlere hatırlatmak istediği tarihî âmiller mazinin olduğu kadar, istikbalin de düğümlerini çözmiye yarıyacaktır. Bu itibarla bu eseri kültür kütüphanemiz için bir kazanç sayabiliriz.

Mehmet Celil, Hapishanede Öldü

Sofya — Bulgaristan Türk Vakıflar müdürü ve son yıllarda çıkan Rehber, Doğru Yol gazetelerinin sahibi Mehmet Celil, casusluk töhmetile mevkuf bulunduğu hapishanede ölmüştür.

Kartal ve Beşiktaş Hâkimlikleri

Kartal sulh ceza hâkimi Alâeddin Kirman, kendi talebile Beşiktaş hâkimliğine nakledilmiş, yerine Tokat sulh hâkimi Naci Öztın tayin olunmuştur.

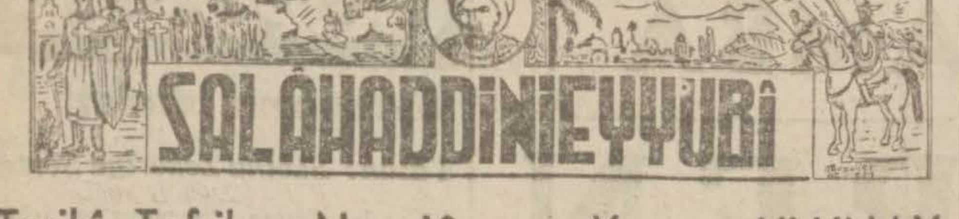

Tarihî Tefrika: No. 10 — Yazan: ULUNAY

Şeytan Prens Röno Halebe Götürülüyor

Röno, sımsıkı bağlandıktan sonra etrafındakiler hürmetle geri çekildiler. Röno'yu Şam çeliğinden süslü bir zırh giymiş, miğferinin üzerine yeşil sarık sarınmış, uzun boylu bir adam ile karşı karşıya bıraktılar. Röno, Eyyubu tanıdı. İslâm kumandanı hasmına müstehzi bir tebessümle baktı. Gayet nazik ve ayni zamanda alaycı bir eda ile:

— Efendimiz Sultan Nureddin çok zamandanberi Şövalye Sir Röno dö Şatilyonu nezdinde misafir eylemeği arzu ediyordu. Sizi kendisine götürdüğüm zaman son derece memnun olacak, dedi.

Sonra çehresine daha ziyade bir tatlılık vererek ilâve etti:

— O kadar memnun ve mahzuz olacak ki, sizi düşündüğünüzden çok fazla, ama pek çok fazla zaman nezdinde alıkoyacak...

Uzun mesafeyi devenin üzerinde bağlı olarak katеden Röno, Halebe yaklaştığı zaman, baygın gibiydi. Eyyup, derhal bir sâi göndererek, Mecdettine haber verdi, Mecdettin de sultana bir sâi göndermiş Rönonun yakalandığını müjdelemişti. Şehrin haricinde mola verdiler, Şeytan şövalyeye biraz nefes aldırdılar, su içirdiler. Fakat yaralarını yıkamadılar. Rönonun suratında binlerce sinekler vızıldıyordu.

Kâfi derecede dinlendiğini gördükten sonra, devede bağlı olduğu halde, Halebe girildi.

Haber, şehre yayılmıştı. Halk alayın geçeceği yollara koşuştular. Evlerin damları, minarelerin şerefeleri, camilerin, medreselerin kubbeleri insanla dolmuştu. Kadınlar, "Lulu, lulu!„ diye bağırıyorlardı. Bütün halkın ağzından bir kelime çıkıyordu:

— Şeytan, şeytan! Şeytanı yakaladık!.

Artık İslâmın bu ebedî düşmanı ortadan kalktıktan sonra, herkes rahat bir nefes alabilecekti. Halepliler, Rönoyu harikulâde bir mahlûk tasavvur ediyorlardı. Bu frenk şeytanın boynuzlu, kuyruklu olmadığını görünce hayretleri, hiddete döndü.

Muhafızlar kamçılarla, kılıç tersi ile deveye hücum eden halkı dağıtmıya mecbur oldular. Yoksa Nureddinin huzuruna çıkmadan, Rönoyu parça parça edeceklerdi. O kadar uğraşmıya rağmen, deveden sarkan ayaklarını tırnaklarla parçaladılar... Suratına isabet eden bir taş, yüzünün derisini sıyırdı. Bir avuç pislik, ağzının üzerinde ezildi. Saraya doğru ilerlendikçe, vaziyet daha fena oldu. Sokakların darlığı, ahaliyi dağıtmıya mâni oluyor, devenin yüksekliği Rönoyu pencerelerin, damların hizasına getirdiği için, evlerden Rönonun üzerine kovalarla pislik boşaltılıyordu.

Şeytan! Devenin üzerine bağlı, âciz, kendisinden en ufak bir taarruzu bile defedemiyecek halde olan şeytan bu idi ha!..

Herkes kahkahalarla gülüyor, "Yuha!„ diye bağrışıyordu.. Bütün bu gürültü arasında (Röno) dişini sıkıyor, kendi kendine:

— Dayanmalı, diyordu, aciz göstermemeli. Mağlûbiyet te galebenin arkadaşıdır.

Bekçiler, muhafızlar, sarayın etrafını güçlükle boşaltabildiler. Rönonun muhafızlarının da, Rönodan kalır yerleri yoktu. Atılan tükrükler, iyi nişanlanamadığı için, onlar da tepeden tırnağa kadar pisliğe bulanmışlardı.

Rönonun devesi iç avluya sokuldu, çöktürüldü, ipler çözüldü, şeytan şövalye avlulardan, koridorlardan geçirilerek, sultan Nureddinin huzuruna çıkarıldı.

Sultan Nureddin Zengi, oymalı, bir sedire bağdaş kurarak, oturmuştu. Sırtına pembe ipek bir kaftan giymiş, sarığının üzerine kocaman yakut ile bir tüy sorguç takmıştı. Elbisesinde o kadar kıymetli işlemeler vardı ki, inciden bir zırh giymiş zannolunurdu.

Rönodan ve muhafızlardan çıkan pis kokulardan rahatsız olmamak için, yekpare zümrütten oyulmuş ufak bir Çin şişesindeki kokuyu kokluyordu. Çehresini ekşiterek, iğrendiğini gösterirken, şahin gözlerinin keskin nazarları ile de önünde, ayakta duran Rönoyu süzüyordu.

Rehavetli bir eda ile ağır ağır şöyle söyledi:

— Bugünkü teşerrüfümüzü bir harbe borçlu değilim.. Yalnız.. Nasıl söyliyeyim? Kıymetli mülâkatımızı tarafınızdan yapılan ve muvaffak olunamıyan bir öküz hırsızlığına medyunuz..

Röno, bir şey demedi. Zincirli ellerile yüzünü siliyordu. Sultan:

— Mukaddes bir muahede yaptık. Bu muahedeyi yemin ile mühürledik. Her şeref sahibi adamın riayet etmesi lâzım gelen bu ahdi bozarak, silâhlandınız, arazimize tecavüz ettiniz. Niçin? Neden? Birkaç sığır çalmak için... O kadar aç mı kaldınızdı? Öyle idiyse, benden istemeliydiniz. Size birkaç sürü gönderirdim.

Röno, birdenbire sözünü keserek:

— Sultan, dedi, istihzayı bırak. Bu, ikimize de yakışmaz. Eğer kafamı sarayın kapısına mıhlamak, yahut bir mızrağa geçirmek istiyorsanız, fazla lâfa lüzum yok. Cellâdı çağır, iş bitsin. Para istiyorsan, (fidye) nin miktarını tayin et.. Sekiz günde ödenir.

— Fidye mi? Kendinizi o kadar ufak mı görüyorsunuz ki, hürriyetinizi altın ile satın almak istiyorsunuz.

— İstihzayı bırak, dedim. Ne para istiyorsun? Söyle! Ne kadar yüksek olursa olsun vereceğim.

— Altın mı! Çok safsınız. Sir Röno! Altın bende pek çok. Hazinelerim, sandıklarım altınla dolu! Eğer daha fazla istersem, birkaç tane âdi haçlı kaldırtırım. İstediğim fidyeyi alırım. Fakat Sir (Röno Şantilyon) u yakaladığım zaman, onu altın ile ölçer miyim ya? Sizin gibi bir adama, dünyanın altını fidye olamaz.

— O halde bitirelim. Çağır cellâdı. Nezdinizde daha fazla kalmak, benim için bir şeref değildir.

— Şeref olsa da, olmasa da nezdimizde kalacaksınız Sir Röno. Hem de tasavvur edemediğiniz kadar uzun müddet kalacaksınız. Sizi öldürmek mi? Biz o kadar barbar mıyız? Hayır... Siz, bizim esirimizsiniz. Sizi, ilelebet muhafaza edeceğiz

— Fidye!..

— O başkaları için.. Ben, sizi şimdiki şahsiyetinize, yani haydutluğunuza lâyık bir zindana koyacağım. Oradan ancak lâğımları temizlemek için çıkarılacaksınız.. Hem de ellerinizle temizliyeceksiniz.

Size fidye yok! Ve bu hal, hayatınızın sonuna kadar böyle devam edecek. Bunun için uzun ömürlerle muammer olmanızı dilerim.

— Ne kadar para isterseniz vereceğim.

— Size kıymet biçilmez.

— Bütün haçlılar birleşirler, gelirler. Halebi yerle beraber ederler. Beni kurtarırlar, seni de pazar kapısına asarlar.

— Allahın dediği olur. Hepimiz Cenabıhakkın elinde birer oyuncak gibiyiz. Fakat onlar, seni daha kurtaramadılar. Şimdilik benim elimdesin, ne ölü, ne de diri olarak buradan kaçamazsın. Hayatını, bizlerin yanında bitirmeğe razı ol. Zaten biraz sonra alışırsın da...

Rönonun ellerine, ayaklarına bukağılar taktılar. Kaleye götürdüler, bodrumlara indirdiler. Hafif yağ kandillerile aydınlanan uzun uzun koridorlardan geçirdiler.

Rutubetli duvarlardan sular akıyordu. Röno geçerken, bazan kapıları açık kalan zindanlara bakıyor, karanlıkta yerlere uzanmış insanlıktan çıkmış bir takım şekiller görüyordu. Zindanlardan tıkayıcı bir koku taşıyordu. Dehlizlerde ince sesler çıkararak, iri iri fareler koşuşuyordu.

Helezonî bir merdivenden indiler. Merdivenin kademeleri, sanki arzın ciğerlerine daldırılmış gibi, derinlere iniyordu. Son basamağa varınca, gıcırdaya gıcırdaya bir kapı açtılar.

(Devamı var)

Acı Bir Kayıp

(Başı 1 incide)

karşılanmıştır. En değerli unsurunu kaybederek matem içinde bulunan ilim âlemimizle Büyük Millet Meclisinin acılarını paylaşır, kederdide ailesine tâziyetlerimizi bildiririz.

Cenaze merasimi

Merhumun cenazesi, bu akşam Ankaradan saat 17 de hareket edecek olan trenle yarın sabah Haydarpaşaya getirilecek, buradan bir motör veya vapura konularak, Sirkeci rıhtımına çıkarılacaktır.

Cenaze, buradan büyük merasimle kaldırılıp, Beyazıt camiine götürülecek, namazı orada kılınarak, Merkezefendideki aile medfenine tevdi edilecektir.

Merhumun hususî hayatı

Merhumun hemşire zadesi olan Haydarpaşa Nümune hastanesi doktorlarından Zeki Tektaş, dün kendisi ile görüşen bir arkadaşımıza Generalin hususî hayatı hakkında şu izahatı vermiştir:

"— General çok muntazam bir adamdı. Akşamları saat 10 — 11 arasında yatar, sabahleyin 5 — 6 arasında kalkardı. Uykudan uyanır uyanmaz, akşamdan pişip, hazırlanan soğuk kahvesini içtikten sonra kütüphanesine kapanır, saat dokuza kadar, o gün vereceği dersleri hazırlardı.

Fakülteden öğle üzeri gelir, alelâcele yemeğini yedikten sonra, hastalarını kabul ve muayene etmeğe başlardı.

Akşam saat beşten sonra da sokağa çıkar, bir saat kadar yayan olarak dolaşır, hava alırdı. Dönüşte çok zengin olan kütüphanesine tekrar kapanır, yatıncaya kadar yazı yazmakla meşgul olurdu.

Gençliğinde de müskirat namına hiçbir şey kullanmamıştı. Öğle ve akşam yemeklerinden sonra birer tane püro içerdi.

Fransada bulunduğu sırada "tütün ve tütünün mazarratları„ isimli bir kitap yazmıştı. Onun hâlâ sigara içmesi bize, garip görünürdü.

Fırsat buldukça bundan vaz geçmesini rica ederdik. Son zamanlarda piroların adedini ikiden, bire indirmişti.

Merhum azim ve sebatın âdeta bir timsaliydi. Bunun size küçük bir misalini anlatacağım:

Kendisi, Avrupadan avdetinde, o zamanki sıhhiye umum müdürlüğüne müracaat etmiş, bir vilâdethane açmak tasavvurunda bulunduğunu söyliyerek, ruhsat istemişti. Fakat kendi kendine bu ruhsatı veremiyen müdür, teklifi padişah Hamide arzettirmiş, Hamit:

"— Ben öyle şey istemem„ demiştir. Padişahın bu iradesine rağmen, O, bundan m e y u s olmamış, Gülhanede şimdiki parklar müdürlüğünün bulunduğu mahaldeki sura bitişik küçük bir binada gizlice bir vilâdethane açmıştır.

Son 8 sene içinde hafif romatizma ile Astım'a tutulmuştu. Bunun için her yaz Fransanın Monodur kaplıcalarına giderdi.

Yola çıkarken: "Sıhhat dağarcığını doldurmıya gidiyorum„ derdi. Hakikaten Fransadan döndüğü zaman, onun daha sıhhatli ve daha zinde olduğunu görürdük.

Ölümü hepimizi dilhun etti. Yegâne tesellimiz, onun ebediyyen Türk ilim ve fikir âleminin kalbinde yaşıyacağıdır.„

Merhumun Hal Tercümesi

1861 de İstanbulda doğmuş olan General Besim Ömer, elli senedenberi eserlerile, hocalığile halkın sıhhatine, memleket kültürüne çok hizmet etmiş, hakiki sevgi ve saygıyı kazanmış bir üstattır.

Babası 1876 da ilk açılan Mebusan Meclisinde mebus olarak bulunan ve sonra Kastamonuye sürülerek, Sinopta mutasarrıf iken ölen Narda'lı Ömer Şevki Paşadır.

Besim Ömer, Gülhane Askerî Rüştiyesinde ve Tıbbiye İdadisinde okuduktan sonra, Askeri Tıbbiyeye girmiş ve 1883 te doktor çıkarak, ebelik dersi muallim muavinliğine tayin edilmiştir. Merhum, 1885 ten, 1889 za kadar Pariste bulunmuş, tahsilini bitirerek, dönünce Askeri Tıbbiyeye muallim olmuştur.

Hiç evlenmemiş olan Besim Ömer, henüz pek genç yaşta şöhret kazanmış, terfi etmiş, Ferik olmuştur. Umumî Sıhhat ve Mülki Tıbbiye meclislerinde reis ve âza olarak bulunmuş, bir aralık sıhhiye umum müdürlüğünü, Tıp Fakültesi reisliğini ve Cümhuriyetin ilânından sonra da Darülfünun rektörlüğünü yapmıştır.

General Besim Ömerin Hilâliahmere çok hizmetleri olduğu gibi, ebeliğe, çocuk bakımına ve çocukları korumaya ait teşebbüslerde de ismi daima saygı ile yâdedilecektir. Besim Ömer, birçok defalar, Kızıl Haç kongrelerine iştirak etmiş, tıbbî birçok eserler yazmıştır. Bunların içinde "Seririyatı Vilâdiye„, "Emrazı Nisa„, "Hıfzıssıhhat„, "Tabibi Etfal„ eserleri meşhurdur.

Bizde ilk ve mükemmel tıp salnamelerini Besim Ömer hazırlamıştır. "Nevsali Âfiyet„ adını taşıyan ve dört sene çıkarılmış olan bu salnamelerden birincisi 1899 tarihinde neşredilmiştir.

Chamberlain Cevap Veriyor

(Başı 1 incide)

Finlanda meselesinden bahsederek nutkuna başlamıştır:

"Finlanda harbinin büyük bir facia teşkil ettiği hakkındaki ilk intibaları değiştirecek yeni hiçbir âmil meydana çıkmamıştır. Sulh şartlarının tetkiki de teyit ediyor ki bu şartlar ancak en ağır tazyik altında kabul edilebilmiştir. Bu şartların Fin istiklâlini ve bütünlüğünü vahim bir tarzda ihlâl etmemiş olduğu iddiası boştur. Bütün hürriyet sevenler için Finlandalıların uzun ve kahramanca müdafaalarının nihayet, adetçe ve teçhizatça kendilerine ezici bir tarzda faik olan muarızlarına galebe edememiş olması cidden elim bir hâdisedir.

"Fakat, Finlandalıların bu çetin ve kahraman mukavemeti boşuna gitmemiştir: Finlandalılar şereflerini kurtarmışlar, bütün dünyanın hürmetini kazanmışlardır. Hükûmetlerini muhafaza ediyorlar, orduları da ayakta duruyor, milletin azmi sarsılmamıştır.

"Memleketimiz, bütün yaptıklarına rağmen, Finlandayı feci âkıbetinden kurtaramamış olmakla beraber, kendisine diğer herhangi bir vesile ile daha müessir bir tarzda yardım etmek hususundaki azmimiz eskisi gibi bâkidir.

"Finlandanın tekrar teessüsü bizim tarafımızdan en derin bir sempati ile takip edilecektir. Memleketimiz diğer memleketlerle birlikte bu kahraman milletin ihyasına yardım etmekle bahtiyar olacaktır.

Mesul, gene Almanyadır

"Finlanda mukavemetinin gevşemesi bütün dünyayı mühim surette müteessir etmiştir. Sonuna kadar imhasına tevessül etmiş bulunduğumuz tecavüz siyasetine küçük bir milletin bir kera daha kurban gitmesi gibi elim bir hâdiseye şahit olduk. Bu yeni istilâdaki mesuliyetten de Almanya kurtulamaz. Çünkü, Alman - Sovyet paktı olmasaydı, Finlanda asla istilâya uğramazdı. (Alkışlar)

"Münhasıran Alman tehdididir ki, korkuya kapılan İskandinavya memleketleri kahraman küçük Finlandayı kurtarabilecek olan müttefik yardımlarının geçmesine mâni olmuşlardır. Müttefiklerin taahhütlerini tutmadıkları yolundaki ithamlar, her nereden gelirse gelsin, bir lâhza için olsun nazarı itibara alınamaz."

İngilterenin yaptığı yardımlar

Mister Chamberlain daha sonra İngilterenin Finlandaya yaptığı yardımları anlatmış ve İngilterenin Finlandaya şunları göderdiğini bildirmiştir:

"101 tayyare, 114 her nevi top, 185 bin mermi, 100 mitralyöz, 400 tanka karşı kullanılan mayin, 50 bin el bombası, 60 bin gaz maskesi, 15700 bomba.

"Bunlar, Finlandaya vaadolunan harp malzemesinin kısmı küllisini teşkil ediyordu. Bunlardan başka yığın yığın tıbbi levazım, kum keseleri, mühimmat vesaire de gönderilmiştir.

"Müttefiklerin Finlandaya gönderilmek üzere hazırladıkları askeri kuvvetin mevcudu 100 bindi. İskandinavya devletleri müsaade etmiş olsalardı bu kuvvetlerin ilk kafilesi mart ayı içinde hareket edecek ve nisan sonuna kadar sevkiyat tamamlanacaktı.

"Biz bunları, son derece muhtaç olduğumuz kuvvetlerden ayırarak gönderiyorduk. Bu kuvvet, Şimal denizinden ve Finlandaya komşu iki memleket topraklarından geçecekti. Fakat, biz bütün bu müşkülâtı göze aldık ve Finlandanın dileklerini yerine getirmek istedik."

Finlandanın müracaatları

Mister Chamberlain, daha sonra, Finlandanın yardım için vuku bulan müracaatlarından bahsederek demiştir ki:

"— Mareşal Mannerheim, geçen sonkânunda Finlandadaki mümessilimize mevcut kuvvetlerinin buzlar çözülünceye kadar memleketi müdafaaya kâfi geleceğini, mayıs ayında iyi tâlim ve terbiye görmüş 30 bin askere ihtiyaç hissedeceğini bildirmişti. Ayni zamanda bu yardımın Almanyada fena akisler bırakacağı da bildirilerek bu kuvvetin gayri resmî bir şekilde gönderilmesi lâzım geldiği anlatılmıştı. Bunun üzerine İngiliz kabinesi vaziyeti büyük bir itina ile tetkik etti. 5 Şubatta yüksek harp meclisinin toplantısında Finlandaya bir askerî heyeti seferiye gönderilmesi meselesi görüşüldü ve kararlaştırıldı. Askerî hazırlıklar büyük bir süratle yapıldı. Ve mart başında yani Mareşal Mannerheim'in tesbit ettiği tarihten iki ay evvel 100 bin kişilik bir kuvvet harekete hazır bir hale getirildi. Fakat bu sırada, müttefik kuvvetlerin İskandinavyadan geçeceği haberi Almanya tarafından da öğrenildi ve Almanya öyle bir hâdise vukuu takdirinde müdahale edeceğini bildirerek İsveçle Norveçi tehdit etti.

"Bu arada Finlandanın Paris ve Londra elçileri müttefiklerin bir ay içinde 50.000 kişi gönderip gönderemiyeceğini sormuşlardır. Nakliye vasıtaları hususunda sıkıntı çekmemek şartile hattâ bu kuvvetten fazlasının gönderilebileceği cevabını verdik.

"Bu hususta Finlandalıların bize verecekleri cevabın mühleti Finlandada hükûmeti hiçbir karar vermeden gelip geçti ve bu mühletin inkıza bulduğu tarihin ertesi günü Finlandalıların Sovyetler Birliği tarafından yapılan sulh şartlarını kabul etmiş olduklarını öğrendik.

"Şayanı takdir bir cesaretle son dakikaya kadar harbetmiş olan bir milletin kararını tenkit etmek bize düşmez. Fin milletinin yaptığı mücadele ile her tenkidin fevkine yükselmiştir. Fakat bizim de muahaze edilecek hiçbir kusurumuz yoktur. Çünkü şubatın son yarısında Finlandaya bütün projelerimizi anlatmış beş marttan evvel bize müracaat etmesini istemiştik. Talep vâki olsaydı [illegible] veçle Norveçten kuvvetlerim[illegible] mesi için müsaade istiye[illegible] müsaadenin verileceğini [illegible] Çünkü, Finlandaya gön[illegible] [illegible]miz kuvvetin yarısını her [illegible] tehdide karşı gelmek maksadile İsveçte bırakacaktık. Ancak İsveç Finlandaya menfi cevap verdi. Biz bu cesaret kırıcı cevaba rağmen hazırlıklarımıza devam ettik. Fakat Finlanda bize müracaat etmedi ve malûm olan hâdiseler vuku buldu."

Tehlike İskandinavyanın kapısındadır

Mister Chamberlain, daha sonra Fin mukavemetinin kırılmasına kimin sebep olduğunu izah ederek, Almanyanın Sovyetlerle pakt yapmak suretile buna yol açtığını tekrarlamış, bitaraflığın mahiyet ve mesuliyetine işaret ettikten sonra sözlerine şöylece devam etmiştir:

"— Tehlike, İskandinavyanın kapılarına dayanmıştır. İskandinavyalılar, bitaraflıklarını muhafaza etmek, yani harbe sürüklenmemek için her şeyi yapmayı tercih etmiş ve kendilerini meflûç bir hale getirmişlerdir. Bunlar, bugün harbi ister Almanya ister müttefikler kazansın, buna lâkayt kalabileceklerini, yani bu vaziyetlerini muhafaza etmekle harbin hakikaten tamamile dışında kalabileceklerini zannediyorlar. Halbuki küçük milletleri kurtaracak bir tek şey varsa, o da bitaraflıklarını korumak üzere tecavüze karşı gelmeyi göze almak ve bu uğurda birleşmektir."

Welles'le yapılan temaslar

Mister Chamberlain, daha sonra Amerika Cümhurreisinin hususi murahhası Mister Welles'in ziyaretinden bahsetmiş ve: "Ona tek bir hedef takip ettiğimiz hakkında gayet sarih bir fikir verdiğimize inanıyoruz" demiştir.

Almanların son taarruzu

Mister Chamberlain, daha sonra, sözü askeri vaziyete naklederek Almanların Scapaflow'a yaptıkları hava taarruzundan bahsetmiş ve şu sözleri söylemiştir:

"— Birçokları bu taarruza ehemmiyet verdikleri halde hakikatte bu taarruzun hiçbir ehemmiyeti yoktur. Bu taarruz donanmaya karşı yapılmış ise, tam bir muvaffakiyetsizlikle neticelenmiş bulunuyor. Çünkü, yalnız bir zırhlımız hasara uğramıştır ve bu da bir safıharp zırhlısı değildir. Bu gibi taarruzları daima beklemek lâzımdır ve biz bu taarruzları karşılamıya hazırız. Almanlar bu defa da karaya ve sivil halkın üzerine bombalar attılar. Beş yüz yangın bombasından başka 121 tahrip bombasını 100 mil murabbaı genişliğindeki bir sahaya yağdırmaktan çekinmediler. Almanlar, bütün bu bombaları askeri hedeflere attıklarını söylüyorlar. Fakat hakikat böyle değildir ve mesuller de bunun karşılığını görecekler dir."

Nihayet Mister Chamberlain harbi daha ziyade canlandırmak meselesile meşgul olmuş ve şu sözleri söylemiştir:

"— Hükûmetin başında bulunmak mesuliyetini taşıyan bizler, muvaffakiyetle neticelenmiyecek yahut tehlikeli olacak herhangi bir maceraya atılmayız. Hasma kati darbeyi indirmenin zaman ve mekânını tayin etmek mütehassıslara aittir. Zaferimizi sarsılmayan azmimiz ve birliğimiz sayesinde mutlaka kazanacağız. Kuvvetli müttefiklerimiz ve sonsuz kaynaklarımız sayesinde ümitlerimiz tahakkuk edecektir. Biz, Mister Roosevelt'in geçen haftaki nutkunda söylediği gibi, sürekli ve ahlâkî bir sulh için harbediyoruz. B[illegible] sayede dünyayı yaşatmıya değer b[illegible] hale getirmek istiyoruz."

Muhalefetin tenkitleri

Muhalefet lideri Mister Atlee Chamberlain'in nutkunu bitirmesini müteakip söz alarak demiştir ki:

"— Milletler, tecavüze karşı birleşmelidirler. Biz, gerçi harbin yayılmasını istemiyoruz. Fakat, Almanyanın başka devletleri, bitaraflığı zorla temin olunan yurtlarının haline getirmesine de müsaade etmemeliyiz."

Mister Atlee hükûmetin ziraî siyasetini tenkitle iktifa ederek sözlerine nihayet vermiştir.

Muhalif liberaller namına söz söyliyen Archibald Sincler, hükûmetin betaetini tenkit ederek bununla İngiliz prestiijini düşürdüğünü söylemiş ve şöyle demiştir:

"— Müttefiklerin hüsnü niyeti var. Ne yazık ki süratle hareket edemiyorlar. Buna mukabil Almanlar suiniyetlerine rağmen süratle hareket ederek istediklerini yapmaktadırlar.

"Biz, harbi kazanacağız, fakat [illegible] timizi arttırmak ve hızlandır[illegible] dır. Bitaraflara da anlatıl[illegible] hürriyet ve istiklâllerin[illegible] tarafından kazanıla[illegible] [illegible] olduğudur."

Daha sonra [illegible] Harbiye Nazırı Mister [illegible] söz alarak demiştir:

"[illegible] siyası, bir İngiliz dâvası [illegible] hükûmet, kararsızlık [illegible]. Yardıma yetişmemek[illegible] [illegible]den Almanya muvaffak oldu [illegible] harbi bitirdi. Çünkü, ancak bu harbi bitirmek sayesinde muhtaç olduğu çelik ve demiri kolaylıkla elde edebilir. Almanyayı bu maddelerden mahrum etmek için Fin harbinin devamı lâzımdı."

Fransız Parlâmentosunda gizli celse

Paris, 19 (Hususî) — Finlanda sulhü, Mister Wells'in ziyareti ve harbin idaresi hakkında Parlâmentoda sorulan muhtelif suallere cevap vermek için gizli bir celse akdi hükûmet tarafından teklif olunmuş, bu teklif ittifakla kabul edilmiştir. M. Daladier, sorulan bütün suallere cevap verecektir.

Paris, 19 (A.A.) — Salâhiyettar mahfiller, Daladier'nin Mussolini ile Cenevede Salı günü bir görüşme yapacağı hakkındaki şayiaları tekzip etmektedir. Parisde tebarüz ettirildiğine göre, Daladier halen Pariste bulunmaktadır ve bugün, Mebusan meclisinde söz alacaktır.

İngilterede Harp İstikrazı

Londra, 19 (A.A.) — Sir John Simon, Avam Kamarasında, harp istikrazının, istenilen meblâğı aşan nisbette satıldığını söylemiş ve bu beyanat bütün İngilterede derin bir memnuniyet uyandırmıştır.

İtalya, Bulgaristandan da Kömür Alıyor

Sofya, 19 (A.A.) — İtalya Bulgaristana 100 bin tondan fazla kömür sipariş etmiştir.

TATLICI ŞAMLININ Öldürülmesindeki Esrar Çözülemedi

Geçen cumartesi günü Vezneciler deki dükkânının üstündeki odada boğulmuş olarak bulunan meşhur tatlıcı Şamlı Abdülkadir hakkındaki tahkikata dün de devam edilmiştir.

Dün morgta yapılan ikinci otopsi neticesinde Abdülkadirin boynunun arka tarafındaki kemiklerden birkaç tanesinin kırılmış olduğu müşahede olunmuştur.

Bu Abdülkadirin bir kişi tarafından değil bir kaç kişi tarafından boğulduğunu göstermektedir.

Evvelce nezaret altına alınan terzi Suphi ile maktulün eski çırağı Emin henüz serbest bırakılmamışlardır.

Tahkikatın dünkü seyrine göre Eminin dostlarından Sabahat isminde bir kadın da Abdülkadirin öldürülmesine yardım etmiştir. Fakat polisin bütün takibatına rağmen bu kadın henüz bulunamamıştır.

Tahkikatı idare eden müddeiumumi muavini ile ikinci şube memurları dün Abdülkadirin dükkânında ikinci bir arama daha yapmışlardır.

Dükkânın her tarafı arandığı halde maktule ait bir tek kuruş bile bulunamamıştır. Halbuki bu dükkânın günde asgari 30 lira hasılat yaptığı tesbit edilmiştir.

Dükkân içinde bulunması lâzımgelen kasanın meydanda olmayışı katillerin Abdülkadiri öldürdükten sonra kasayı da alıp götürdükleri zehabını vermişse de bunun doğru olmadığı anlaşılmıştır. Çünkü Abdülkadir bundan 2 ay evvel kasasını 170 liraya satmıştır.

On Bir Maddelik Sulh Plânı Ortaya Atıldı

(Başı 1 incide)

Brenner mulakatı hakkında dünya gazeteleri tarafından ileri sürülen tahminler ve yürütülen mütalâaların hulâsası şudur:

Almanyada

Voelkischer Beobachter gazetesi diyor ki:

"Führerle Duçenin dün Brenner'de yaptıkları mülâkat, uzun izahata kâtiyen ihtiyaç göstermiyen bir hâdisedir. Bir tek kelime yeter: "hali harpteyiz.,, Dünya, Brenner mülâkatının mânasını, neticelerinden anlıyacaktır. Führerle Duçe, şimdiye kadar her ne zaman buluştularsa, daima Avrupaya şamil kararlar ittihazı için buluşmuşlardır. Plutokrat zimamdarlarının mülâkatlarında daima zemin yoklama faaliyeti, Adolf Hitlerle Benito Mussolininin görüşmelerinde katiyen yoktur. Binaenaleyh, Brenner'de her hangi bir çürük anlaşma müzakeresi yapılmış değildir. Bu mühim günlerde yalnız bir şeyin ehemmiyeti vardır. Kudret ve azim.,,

İtalyada

Sinyor Gayda, bugün Jurnale d'İtaliada yazdığı bir makalede, Brenner mülâkatında sulh meselesinin bahis mevzuu olmadığını söyliyerek, "Sinyor Mussolininin, bir kimse tarafından istenmiyen sulh için kapı kapı dolaştığını sanmak abestir. Çünkü hiçbir kimse, sulh için Sinyor Mussoliniye müracaat etmemiştir,, diyor. Ve mülâkatın iki hedefi gözettiğini anlatıyor Bu iki hedefin biri hukuk müsavatına istinat eden ve adaleti tanıyan bir Avrupa kurmak, diğeri İtalyan menfaatlerini Alman menfaatlerile birlikte gözetmektir.

Bir müşahidin fikrine göre ise. Mussolini, Hitler Balkanları alâkadar eden bir İtalyan - Alman - Sovyet bloku kurulmasını istihdaf eden müsbet bir plân vücude getirmek üzere buluşmuşlardır. Bu blok hiçbir devlete karşı müteveccih olmıyacak Avrupanın Şarkında ve Tuna havzasında sulhün idamesine yarıyacak, fakat ayni zamanda iki mihver devletine bu mıntakalarda ekonomik avantajlar temin eyliyecektir.

İngilterede

İngiltere mahafili neşrolunan sulh plânına hiçbir kıymet vermemektedir. Bununla beraber müteaddit gazeteler Brenner mülâkatının sulh hesabına vukubulduğunu anlatıyorlar. Fakat gazeteler baş makalelerinde bu mevzua henüz yer vermemişlerdir.

Fransada

Jurnal gazetesinin Zurih muhabirine göre, Brenner'de iki mesele görüşülmüştür. Biri Sumner Welles'in ziyareti ile alâkadar sulh, diğeri Avrupa Cenubu Şarkisinin vaziyeti Muhabir bilhasa ikinci meseleye ehemmiyet vererek diyor ki:

"Almanyanın dikkati, Avrupa Cenubu Şarkisine ve Yakın Şarka müteveccihtir ve Berline göre buralarda mühim hâdiseler hazırlanmaktadır Dün akşam Berlinde dolaşan bir şayiaya göre, Ribbentrop'un bu mıntakaları yakında ziyareti mevzuu bahistir.,,

Umumiyetle Fransız mahafili Londra mahafili gibi sulh plânına ehemmiyet vermemektedir.

Amerikada

Herald Tribune diyor ki:

"Mussolini'nin (münasip görürse) Almanyaya askeri bir yardımda bulunmayı alenen vaat edecek kadar kendini bu oyuna kaptırması mümkündür. Şimdiki vaziyette işin bu kadar ileri götürülmemesi Almanya için siyasi bir hezimet olur. Daha ileri götürülmesi ise İtalyanın siyasetinde bir değişiklik hâsıl olduğuna delâlet eder ki, bu takdirde İtalya şiddetli bir mukabeleye maruz kalabilir.,,

Nevyork Times ise şu mütaleada:

"Brenner geçidi mülâkatında harp ve sulh meselelerinin görüşüldüğüne şüphe yoktur. Hitler bir taraftan sulh tekliflerinde bulunmuş, diğer taraftan da Mussolini harp devam ettiği takdirde Almanyanın pek muhtaç olacağı iktısadi yardımdan bahsetmiştir.,,

İsviçrede

Zürih, 19 (A.A.) — Basler Nachrichten gazetesinin Berlin muhabiri Mussolini ile Hitler arasında yapılan mülâkatın neticelerinden biri. Almanya, Sovyetler Birliği ve İtalya tarafından müşterek bir beyannamenesretmek olacağını ve bu beyannamede bu memleketlerin Balkanlarda sulhü muhafaza etmek arzusunu bildireceklerini söylemektedir.

Berlinin SULH Şartları

Nevyork, 19 (A.A.) — Romadan Nevyork Times gazetesine bildirildiğine göre, Vatikan mahafili, Von Ribbentrop tarafından Papaya tevdi edilen Hitlerin sulh teklifleri aşağıdaki 11 noktayı ihtiva ettiği zannındadırlar:

1 — Karada, denizde ve havada derhal ve ayni zamanda umumi silâhsızlanma.

2 — Dört büyük devlet arasında yapılacak bir paktla, Avrupa nüfuz mıntakalarının taksimi ve Rusyayı kömünizmden kurtarmak üzere icabında silâha da müracaat edilerek bir anti bolşevik siyaset takibine başlanması.

3 — İngilteredeki Alman Yahudilerinin Filistine, İtalyadakilerin Habeşistana ve Fransadakilerin Madagaskara gönderilmesi ve ondan sonra mutlak bir din serbestisi.

4 — Mutlak bir ticaret serbestisi. İptidai maddelerden mahrum memleketler bu maddeleri serbestçe tedarik edebileceklerdir. Birleşik Amerika ile Avrupa kıtası arasında sıkı bir iktisadi elbirliği yapılacaktır. Alman ve İtalyan muhaceretlerine kolaylık gösterilecektir.

5 — Almanya, 20 sene zarfında eski müstemlekelerini geri alacaktır, yahut kendisine bunlara mukabil müstemleke verilecektir. Veyahut da hiç olmazsa Almanlar Afrikanın muayyen mıntakalarına serbestçe hicret edebileceklerdir.

6 — Polonyaya, aşağıdaki şartlar dahilinde istiklâli iade edilecektir:

a — Polonyada merkezi bir mıntaka ihdas edilecek ve burada 10 milyon Polonyalı nüfus toplanacaktır.

b — Gdynia serbest bir Polonya limanı olacaktır.

c — Polonya ticaretine, Dantzig'den transit serbestisi verilecektir.

d — Polonya hududu, beynelmilel bir heyetin mürakabesi altında yapılacak bir plebisit esası üzerinden tayin edilecektir.

e — Polonyada ve bütün Tuna havzasında ekalliyetler meselesi geniş mikyasta bir ahali mübadelesile halledilecektir.

7 — Çekler, Slovaklar ve Macarlar 25 sene müddetle Almanyaya bağlanacak olan üç taraflı bir devlet teşkil edeceklerdir. Bu üç taraflı devlet, sanayi ve münakalât bakımından Almanyaya bazı imtiyazlar verecektir.

8 — Avusturya Almanyaya mülhak kalacaktır.

9 — Bir nevi gümrükler federasyonu teşkil edilecek ve bu federasyon büyük ve küçük devletlerin menafii arasında bir âhenk tesis edecektir. Bu federasyona Almanya, İtalya, Yugoslavya, Romanya, Bohemya, Slovakya ve Macaristan dahil olacaktır.

10 — Balkanlar statükosu tekeffül edilecektir.

11 — İtalyan malları Cibutide gümrük resminden muaf ve ticaret serbestisine mazhar olacak, Süveyş kanalı mukavelesinin inkizası tarihi olan 1945 senesine kadar, Kanaldan serbest geçecektir. Tunus İtalyanlarına bir statü verilecektir.

Nevyork Times gazetesi, Von Ribbentrop'un, bu sulh tekliflerini Sumner Welles'e bildirdiğini ilâve ediyor.

Söylendiğine göre, Alman Hariciye Nazırı, Führerin teklifleri kabul edilmediği takdirde, büyük bir taarruza intizar edilmesi lâzım geldiğini birçok yerde tekrar etmiştir.

Sumner Welles'in bu şerait dahilinde sulhün aktedilemiyeceğine Mussoliniyi ikna ettiği ve Mussolini'nin sulh plânını bir hayli tâdil etmesi lüzumunu Führere anlatmak maksadile Brenner'e gittiği söylenmektedir.

Sylt Üssünün Tahribi

(Başı 1 incide)

mindeki Fransız vapuru İngilterenin Şark sahilinde ve Annaland isminde 2248 tonluk Holanda vapuru Şimal Denizinde bir mayne çarparak batmıştır.

Fransızların taarruzları

Alman tebliği 19 Martta Moselle ile Palatinat ormanı arasında keşif kolları ve topçu faaliyeti olduğunu ve taarruz eden iki Fransız grupunun geri püskürtüldüğünü bildirmektedir.

Brükselden resmen bildirildiğine göre, Belçika hududu, hiçbir vechile geçilmez ve aşılmaz bir hale getirilmiştir. Hudut 36.000 ton çelikle takviye olunmuş ve Belçikayı hosnut eden bir netice alınmıştır.

Eski İzmirde Kıymetli Heykeller Bulundu

Demeter heykeli

İzmir, (TAN muhabirinden) — Eski İzmir hafriyatına devam edilmektedir. Burada, yedi metre derinlikte iki heykel bulunmuştur. San'at bakımından fevkalâde mühim olan bu heykeller denizler ve yağmurlar mâbudu Poseidon ile toprak ve bereket mâbudesi Demetrindir.

Her iki heykel de restore edilerek hafriyat sahasındaki meydanlığa yerleştirilecektir. Poseidon heykelinin bir kolu kırıktır ve henüz bulunamamıştır. Diğer heykelin de bazı parçaları noksandır.

Poseidon, ayakları yunus balıkları üzerinde duran bir tahta oturmuş olarak temsil edilmiştir. Elinde de bir yunus balığı vardır. Demeter heykelinin yüz ve yanlarında bir noksanlık yoktur. Bu mâbudenin ayağındaki ayakkabılar, Izmir kunduracılarına yeni bir moda temin etmiş, bu zarif iskarpinlere İzmir kadınları fevkalâde rağbet göstermişlşerdir.

Berlin Teminat Verdi

(Başı 1 incide)

Bükreş, 19 (A.A.) — Doktor Clodius, dün öğleden sonra tayyare ile Berlinden Bükreşe gelmiştir. Doktor Clodius'a bu seyahatte refikası ve sekiz ekonomi eksperi refakat etmektedir.

Haber alındığına göre, Alman iktısatçısı doktor Clodius Romanyaya Alman ihracatını arttırmak istemektedir. Malûm olduğu üzere, Romanyaya Alman ihracatı mark kur unun leye nisbetle yükselmesi üzerine azalmıştı.

Diğer taraftan Clodiusun, Romanyadan Almanyanın iki milyar leylik mal satın alabilmesi hususunda ısrar göstermesi de bekleniyor. Bu meblâğ, Almanların Romanyada yapacakları nafıa işlerinin mukabilidir. Bu hususiaki mukaveleye nazaran Romanya bu yardımı dört senede ödiyecektir. Binaenaleyh Romanya milli bankası bu kredinin derhal Alman ihracatçılarına açılması hakkında Almanyanın talebini kabul etmemektedir.

Gafenkonun beyanatı

Bükreş, 10 (A.A.) — Kralın nutkuna verilecek cevap müzakereleri esnasında âyan meclisinde nutuk söyliyen Hariciye Nazırı Gafenco, Etnik ekalliyetler mümessillerinin beyanatını büyük bir memnuniyetle kaydetmiş ve harici siyaset hakkında ezcümle şunları söylemiştir:

"Balkan Antantı konseyinin son tebliğinin başında "Sulh, nizam ve emniyet,, kelimeleri yazılıdır. Romanya, bütün devletlerle iyi münasebetlerini inkişaf ettirerek tam bitaraflık yolunda devama azmeylemiş bulunmaktadır. Romanya, İtalyadan eski bir dostluğun yeni bir tezahürünü almış olmaktan bilhassa bahtiyardır. Hiç kimse bizim hüsnü niyetimizden,sulhperver niyetlerimizden ve bize ait olanı müdafaa azmimizden şüphe etmemektedir. Şimdiye kadar varılan neticeler, istikbalde tam bir rahat ve huzur ile bakmamızı mümkün kılmaktadır.

"Romanyanın harici faaliyeti, ekonomi ve ticaret münasebetlerini de nazarı dikkate almak mecburiyetindedir. Fakat, bizim mahsullerimizin herhangi bir kimsenin sulh emellerine yardım etmesini kabul etmiyoruz

"Bizi komşularımıza yaklaştıran ve muhtelif Etnik gruplara mensup Rumen vatandaşlarını biribirine ve daha iyi olarak birleştirmeyi istihdaf eden teskin siyaseti, bütün Rumen vicdanlarına ancak sulh getirecektir Bir tek kelimelik "Romanya,, vecizesi ile istisnasız bütün Rumenlere hitap eden böyle bir faaliyet eski hırsların uyanmasını müstebad kılmaktadır. Esasen bu eski hırsların bugünkü vaziyette artık yeri yoktur...

Bulgaristanın harici siyaseti

Sofya, 19 (A.A.) — Bulgar Başvekili Filof Mebusan Meclisinde bugün uzun beyanatta bulunmuştur. Başvekil Bulgaristanın sulh ve bitaraflık siyasetine devam edeceğini ehemmiyetle kaydetmiş ve demiştir ki:

"Fakat bu, yalnız Bulgaristanın elinde değildir. Bulgar milleti müttehiden her türlü tecavüzü tardedecektir. Bulgar ordusu yabancı menfaatler için harbe atılmıyacaktır.,,

Belgrat, 19 (A.A.) — Yugoslavyadan Almanyaya bir milyon kilo tütün verilmesi hakkında Yugoslav ve Alman ticaret heyetleri arasında Dubrovnik'de yapılmakta olan görüşmeler dün bir anlaşma ile neticelenmiştir. Rumen iktısat heyeti de dün Belgrattan ayrılmıştır.

Devlet Demiryolları ve Limanları işletme U. idaresi ilânları

Muhammen bedeli 1950 lira olan 3000 metre idare monogramını hâvi perdelik kumaş 4-4-1940 Perşembe günü saat (15) de on beşte Haydarpaşada Gar binası dahilindeki komisyon tarafından kapalı zarf usulile satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin 821 lira 25 kuruşluk muvakkat teminat, kanunun tayin ettiği vesikalarla tekliflerini muhtevi zarflarını ayni gün saat (14) on dörde kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Bu işe ait şartnameler komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (2164)

★ ★

Bedeli Türk — İngiliz kredi anlaşmasından tediye edilmek üzere mübayaası tekarrür eden takdiben 1.043.747 kilo lokomotif bandajı pazarlık suretile münhasıran İngiliz firmalarından satın alınacaktır.

Bu hususta tanzim edilmiş olan şartnameler Londra'da Türk Ticaret Ataşeliğinden ve Ankarada Devlet Demiryolları Malzeme dairesinden tedarik edilebilir. Şartname almak isteyenlerin bu kabil malzeme imal eden bir İngiliz fabrikasını temsil ettiklerini firma ismini vermek suretile bildirerek, tahriren veya şifahen yukarda sözü geçen yerlere müracaatları lâzımdır.

Verilecek tekliflerin en nihayet 8-5-1940 tarihine kadar Ankarada Devlet Demiryolları Merkez Dokuzuncu Arttırma Eksiltme komisyonuna tevdi edilmiş olması lâzım geleceği ilân olunur. (2096)

★ ★ ★

Muhammen bedeli 2920 lira olan 10 kalem muhtelif cins tıbbî müstahzarat 25 - 3 - 940 Pazartesi günü saat (11) on birde Haydarpaşada Gar binası dahilindeki Komisyon tarafından açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin 219 liralık muvakkat teminat ve kanunun tayin ettiği vesaikle birlikte eksiltme günü saatine kadar Komisyona müracaatları lâzımdır.

Bu işe ait şartnameler Komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (1838)

Türk Hava Kurumu İstanbul Vilâyet Şubesinden:

Kurumumuz tarafından her on beş günde bir neşredilmekte olan "Havacılık ve Spor Mecmuası" nın İstanbulda tabettirilmesi tekarrür etmiştir.

29 - Mart - 940 Cuma günü saat on beşte münakasası yapılacaktır. İstekli matbaa sahiplerinin münakasa gün ve saatinde ve şartnameyi görmek için de her gün Cağaloğlundaki Şube Merkezine müracaat etmeleri.

ETİ BANK

Garp Linyitleri İşletmesinden:

Balıkesirdeki İdare Merkezinde Muhasebe kalem âmirliği yapabilecek liyakatte

Bir Muhasip Aranmaktadır.

Talip olanların Balıkesir Posta kutusu 5 numara adresine tahriren müracaatları ilân olunur.

Konya Valiliğinden:

Çumra kaza merkezinde yapılacak olan ilk okul binasının 15000 lira keşif bedelli birinci kısım inşaatı kapalı zarf usulü ile ve 20 gün müddetle eksiltmeye konulmuştur.

1 — Eksiltme 28/3/940 Perşembe günü saat 15 de Vilâyet daimî encümeni odasında yapılacaktır.

2 — Muvakkat teminat 1125 liradır.

3 — Bu işe ait keşif, proje, hususi ve fennî şartnamelerle müteferrii evrakı fenniye her gün mesai saatleri içinde Konya Nafıa Müdürlüğünde görülebilir. Ve (3) lira mukabilinde istiyenlere gönderilir.

4 — Taliplerin Ticaret Odası kayıt vesikası ile 1125 liralık muvakkat teminat mektup veya makbuzu ve ihale gününden en az 8 gün evvel ellerinde mevcut evrakı müsbiteleriyle Konya Vilâyet makamına müracaat etmek suretiyle alacakları ehliyet vesikası ile birlikte 2490 sayılı kanunun tarif ettiği şekilde hazırlıyacakları teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evveline kadar makbuz mukabilinde Vilâyet makamına tevdi etmeleri lâzımdır.

Posta gecikmeleri kabul edilmez. (1780)

Maarif Vekilliğinden:

1 — 2259 sayılı kanunun tatbikine dair olan talimatnameye göre orta ticaret okullarının 3 üncü ve 4 üncü sınıfları için iki ciltten müteşekkil bir "Ekonomik Coğrafya" kitabı yazılması müsabakaya konulmuştur.

2 — Müsabaka müddeti 15 - IV - 1940 tarihinden başlamak ve 15 - II - 1941 Cumartesi günü akşamı bitmek üzere on aydır.

3 — Müsabakaya iştirake karar verenler 15 - XI - 1940 cuma günü akşamına kadar bir dilekçe ile Maarif Vekilliğine müracaat ederek bu müsabakaya girecekler defterine adlarını yazdırarak bir numara alacaklardır. Müsabakaya girenlerin yazdıkları kitpları 15 - II - 1941 Cumartesi günü saat 13 e kadar Maarif Vekilliği neşriyat müdürlüğüne teslim veya göndermeleri şarttır.

4 — Müsabakada birinciliği kazanan kitap serisi üç yıl süre ile okullarda okutulacak ve müellifine her yıl için 1200 lira telif hakkı verilecektir. İkinci çıkan kitap serisini yazana bir def'aya mahsus olmak üzere birincinin müellifine verilenin bir yıllığı mükâfat olarak verilecektir.

5 — Müsabakaya gireceklerin eserlerini üçer nüsha olmak üzere makine ile ve kâğıtların yalnız birer yüzüne yazılmış olarak Maarif Vekilliği neşriyat müdürlüğüne makbuz mukabilinde vermeleri veya göndermeleri lâzımdır. Kitaba konulacak resim, şekil, harita, grafikler vesairenin asıllarının yalnız bu nüshalardan birine ve yerlerine konulmuş bulunması kâfidir. Müsabakaya basılmış bir kitapla girenler de kitabın üç nüshasını verecek veya göndereceklerdir.

6 — Müsabakaya girenlerin eser müsveddelerile birlikte eserleri kabul edildiği takdirde eserlerini ilân edilen telif hakkı mukabilinde ve her türlü tasarruf hakkından vazgeçerek Maarif Vekilliğine üç yıllık bir devre için terkettiklerini ve kitabın o devre içindeki her basılışının son tashihlerinin kendileri veya kendi mesuliyetleri altında tayin edecekleri diğer bir zat tarafından yapılacağını gösterir noterlikten tasdikli bir teahhüt senedi vermeleri de lâzımdır.

7 — Kitaplarda bulunması lâzımgelen pedagojik ve teknik vasıfları gösteren şartname ile noterliğe tasdik ettirilecek taahhüt senedinin formülü Maarif Vekilliği neşriyat müdürlüğünden alınabilir. Mektupla isteyenlerin bir kuruşluk posta pulunu da birlikte göndermeleri icap eder. (1150) (1881)

ETİ BANK

Garp Linyitleri İşletmesinden:

Müessesenin Soma, Tavşanlı, Değirmisaz İşletmelerinde çalışmak üzere

Bir Maden Mühendisi

ve

Bir Makine Mühendisi

aranmaktadır. Talip olanların Balıkesir Posta kutusu 5 numaralı adresine tahriren müracaatları ilân olunur.

İnhisarlar Umum Müdürlüğü İlânları

Cinsi	Miktarı	Muhammen B. Lira Kr.	7,5 güvenme Lira Kr.	Eksiltmenin şekli	saati
Yamalık kanaviçe	10.000 kilo	3000	450	Açık arttırma	10
Iskarta	10.000 "	1800	270	" "	10,30
" çul	6.000 "	960	144	" "	11
" çuval	5.000 "	800	120	" "	11,30
Marka bezi	900 "	90	13 50	Pazarlık	12

I — İdaremizin Ahırkapı bakım ve işleme evinde mevcut yukarda cins ve miktarı yazılı iskarta malzemeye 7 - III - 940 tarihinde talip zuhur etmediğinden arttırması şeraiti sabıka dairesinde on gün temdit edildi.

II — Arttırmanin 30-III-940 Cumartesi günü Kabataşta levazım ve mübayaat şubesimdeki alım, satış komisyonunda yapılacağı ilân olunur. "2166"

★

Cinsi	Mikdarı	Eksiltme şekli	Saati
Kapalı kapsül 100 lük	20.000 kutu	Pazarlık	14
Madeni av kovanı	10.000 adet	"	14.30
5,05 kovan kapsülü	20.000 kutu	"	15
Muhtelif cins Rovelver fişeği	275.000 adet	"	16
Dolma tüfek kapsülü	40.000 "	"	16.30

I — Şartnameleri mucibince yukarda cins ve mikdarı yazılı av malzemesi pazarlıkla satın alınacaktır.

II — Pazarlık, 22 - III - 940 Cuma günü Kabataşta Levazım ve Mübayaat Şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

III — Şartnameler her gün sözü geçen şubeden parasız alınabilir.

IV — Münakasaya girecekler teklif edecekleri fiat üzerinden % 7,5 teminat parasiyle birlikte pazarlık için tayin edilen gün ve saatlerde mezkûr komisyona gelmeleri. (1598)

Ankara Memurlar Kooperatif Şirketinden:

1939 yılı itibarile, ortaklarımıza temettü hissesi tevziine ve mübayaat risturnu icrasına başlanılmıştır.

1938 senesi nihayetinde şirketimizin ortaklık hakkını iktisap eylemiş olanların hisselerine ayrıca %40 nisbetinde ilâve de yapılacağı cihetle Ankarada bulunan hissedarlarımızın bizzat, Ankara haricindekilerin hisse senetlerini göndermek suretile şirket merkezine müracaat eylemelerini dileriz.

Saf ve Normal Gıda

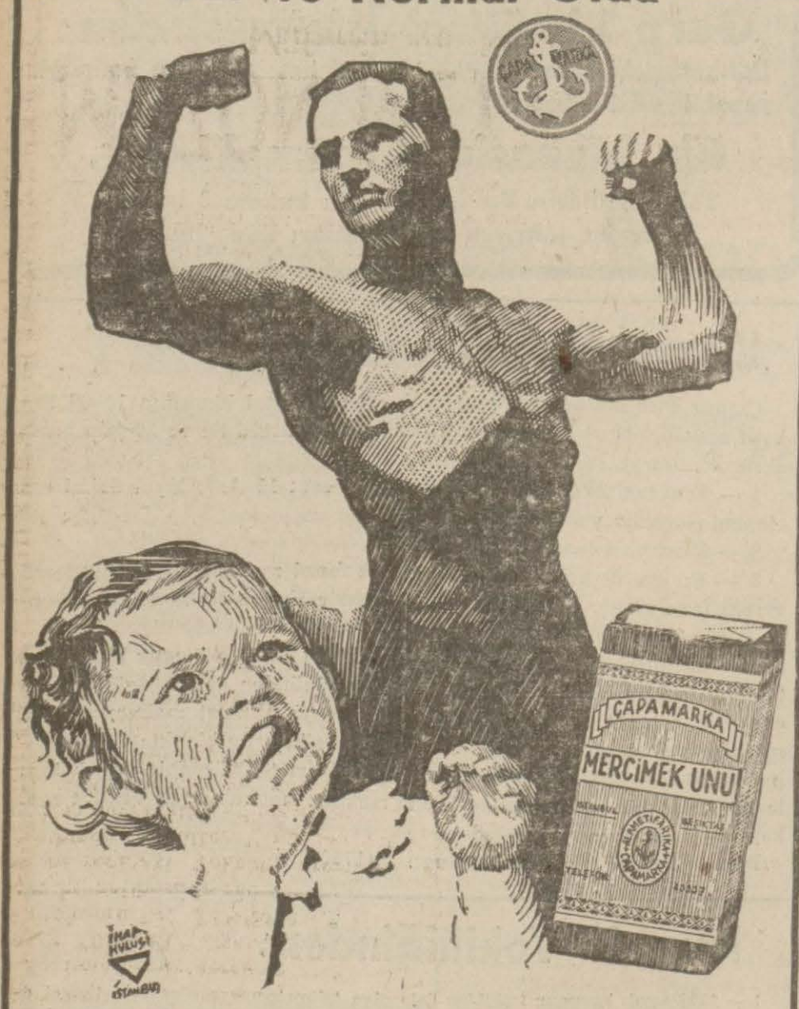

Pirinç Unu - Mercimek - Bezelya - Yulaf

ve sair HUBUBAT UNLARI Kuvvet kaynağıdır.

ÇAPAMARKA MÜSTAHZARÂTI

M. Nuri ÇAPA — Kuruluş tarihi 1915

ŞİFA Bulmuş AĞRI

Bay J O C. Yazıyor:

Ekseriya okuyoruz Tedavi gören ilâçlar varmış fakat ALLCOCK ya kısından bahsedilince kat'iyen mübalâğa değildir Bir zat aksam tatbik ettiği bir ALLCOCK yakısı. bir gece zarfında tesirini göstererek ve devamlı sıcaklık tevlit ederek ağrıyan mahalli teskin etmiştir.

ALLCOCK. Romatizma · Lumbago. Siyatik. deliklı ALLCOCK yakılariyle şifayap olmuşlardır.

ALLCOCK yakılarının tevlit ettiği sıhhî sıcaklık OTOMATİK BİR MASAJ gibi hemen ağrıyan yeri etrafını kaplar ALLCOCK vakılarındaki Kırmızı daire ve Kartal resimli markasına dikkat ediniz. Eczanelerde 27 buçuk kuruştur

GÜL Meraklıları

200 çeşit, aşıları kuvvetli, yediveren etiketli nuvote güller, güzel çamlar, mavi çamlar, süs fidanları ve saire.... Ortaköyde Ankara Bahçesinde bulabilirsiniz. İsteyenlere kataloğ gönderilir. VASİL

Fatih sulh üçüncü hukuk hakimliğinden: Kocamustafapaşa Izcitürk sokak 6 numarada oturan Musa kızı Kıymet Konuğun hacrile şifayap oluncaya kadar bilûmum umuru vesayetini ifa etmek üzere kardeşi ayni yerde oturan İbrahim konuğun vasi tayin edildiği ilân olunur.

ANÎ TESİR
NEVROZİN

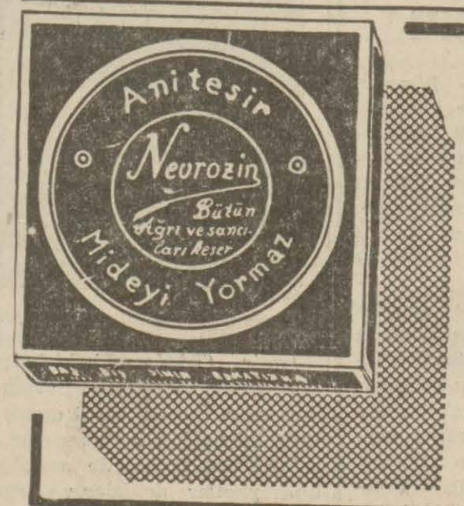

DİŞ, DİŞ, NEZLE, GRİP
ROMATİZMA, SOĞUK
ALGINLIĞI, KIRIKLIK

ve bütün ağrılarını derhal keser

Lüzumunda günde 3 kaşe alınabilir.

İstanbul Asliye üçüncü huku hâkimliğinden: Saliha tarafından Beyoğlu Yenişehir Vişne sokak 33 numarada mukim iken hali hazır ikametgâhının meçhul olduğu taayyün eden Mustafa Kemal aleyhine mahkemenin 939/1368 No. lu dosya ile açılan boşanma davasının icra kılınan muhakemesi neticesinde kanunu medenînin 134. 138 ve 142 inci maddeleri mucibince tarafların boşanmalarına ve Mustafa Kemalin bir sene müddetle evlenmemesine ve masarifi muhakeme ile avukatlık ücretinin uhdesine tahmiline 12/2/940 tarihinde karar verilmiş ve yazılı ilâm mahkeme divanhanesine asılmış olduğundan M. Aleyh Mustafa Kemalin tarihi ilândan itibaren on beş gün zarfında temyizî dava edebileceği hususu ilân olunur.

Beyoğlu 3 üncü sulh hukuk hâkimliğinden: Hasan Narin tarafından Avgerinidis aleyhine açılan 32 lira alacak davasının duruşmasında dava edilen vekili Pangaltıda İstiklâl caddesinde Sürpagop apartımanının birinci katında mukim Nuri Narine ihbaratta bulunacağını beyan etmiş olup ve Nuri Narinin de ikametgâhı meçhul olduğu zabıtaca verilen meşruhattan anlaşılmakla ilânen ihbarda bulunmasına mahkemece karar verilmiş olduğundan mahkeme günü olan 10.4.940 saat 10da mahkemede bulunması veya musaddak bir vekil göndermesi aksi takdirde mahkemenin gıyaben görüleceği ihbar makamına kaim olmak üzere ilân olunur.(25424)

BU CAZİP DEĞİŞİKLİK

Ancak bir hafta zarfında, binlerce kadın buruşukluklarından kurtuldular ve birkaç sene gençleştiler. Cildinizi kendi tabii ve kıymetli gençlik unsuru olan "BİOCEL" cevherile canlandırınız.

Cildiniz hemen tazeleşip gençleşecektir. "BİOCEL" Viyana Üniversitesi profesörü Dr. STEJSKAL'in keşfidir ki, halihazırda cild unsuru olan pembe renkteki Tokalon kreminin terkibinde mevcuttur. Her akşam yatmazdan evvel tatbik ediniz. Siz uyurken cildinizi besler ve gençleştirir. Gündüzleri için de yağsız beyaz renkteki Tokalon kremini kullanınız. Bir kaç gün zarfında, siyah benleri eritir. ve açık mesameleri sıklaştırır. En sert ve en esmer bir cildi yumuşatıp beyazlattırır.

KİRALIK VE SATILIK KÂRGİR KONAK

Her türlü depo, hastane, sağlık yurdu yapmağa çok elverişli 30 odalı geniş salonlu beş bin metrelik arazisi bulunan fevkalâde havadar ve nezareti kâmilesi olan kârgir bir konak acele kiralık ve satılıktır. Görmek istiyenler her gün görebilirler. Beşiktaş: Yıldız Posta caddesi No. 35, Tel: 42282

HER AYIN YEDİSİNDE

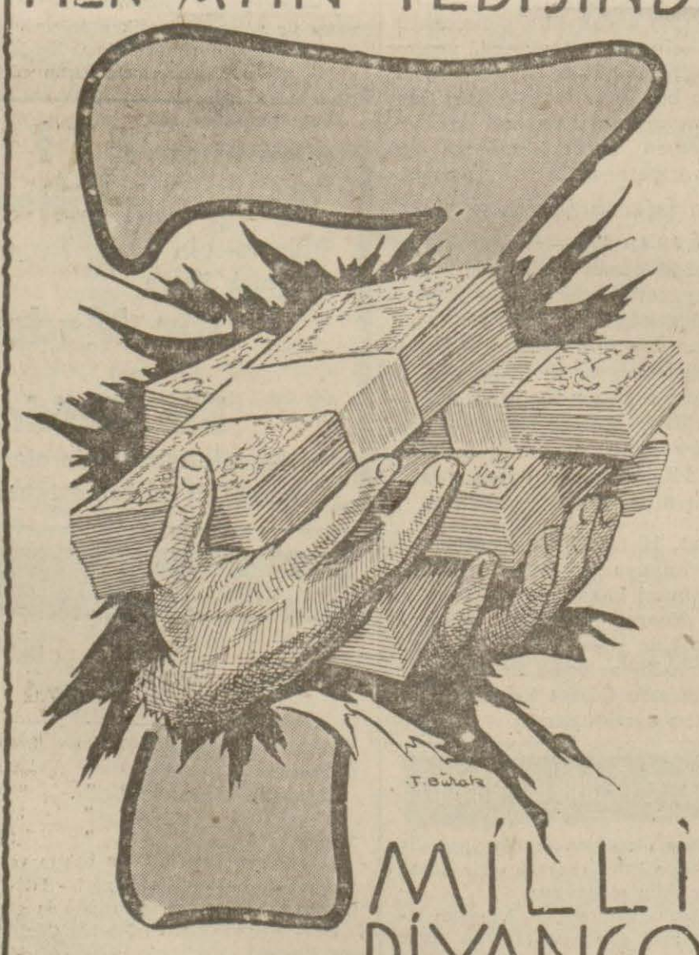

MİLLÎ PİYANGO

Büyük İkramiye 150.000 Liradır

Dahili konforu alâkadar eden en güzel ve şık mobilyalar ve bilhassa yatak. yemek. çalışma odaları ve salon takımları, Bridge oyunu için Amerikan mobilyaları, her yerden müsait şartlar ve ucuz fiatlarla

BAKER (Eski Hayden

Mağazalarında bulacaksınız

NEDEN

Bütün mütehassıs diş tabibleri

RADYOLİN

diş macununu tavsiye ediyorlar? Çünkü:

RADYOLİN

Dişleri beyazlatır. Diş etlerini kuvvetlendirir. Dişlerin çürümesine mâni olur. Ağız kokularını defeder

Sabah, Öğle ve Akşam her yemekten sonra günde üç defa fırçalayınız.

Muhtelif sergilerden 18 diploma, 24 altın madalya kazanmıştır

RADYOLİNİ daima kullanınız

KIZILAY CEMİYETİ

Umumî Merkezinden·

Cemiyetimiz harp, kıtlık, muhaceret ve emsali ahvalde zuhur eden hastalıklarla yapılacak mücadele ve bilhassa seferberlik esnasında hastanelerde Kızılay esas hemşirelerine yardımcı sıfatile çalışmak üzere İstanbulda Aksarayda kâin:

KIZILAY HASTABAKICI HEMŞİRELER MEKTEBİ

lahilinde

GÖNÜLLÜ HASTABAKICI

yetiştirmek için 1 Nisan 940 tan itibaren üçüncü kurs açılacaktır. Meccanî olan bu kursa aşağıda yazılı şartları haiz olanlar alınır:

1 — 20 ilâ 45 yaş arasında bulunmak.

2 — En az ilk mektep tahsili görmüş olmak.

Kaydolunmak ve dersler hakkında malûmat almak istiyenler yukarıda adresi yazılı mektebimize müracaat etmelidir.

İkinci devre kurs için kaydedildiği halde üçüncü kursa kalanların tekrar müracaatla kaydolunmaları.

Şefik ruhlu. hayırperver hemşirelerimizin bu insanî işe hevesle koşacaklarına kaniiz.

Türk Hekimleri Dostluk ve Yardım Cemiyetinin yeni nizamnamesi mucibince idare heyeti intihabı yapıacağından azanın 30 mart 1940 cumartesi günü saat bir buçukta İstanbulda Etıbba Odası binasını teşrifleri rica olunur.

Maarif Vekilliğinden:

İstanbulda Maarif Vekilliği kitap depoları ve yayınevleri müdürlüğünde çalışmak üzere, ayni zamanda fransızca yazmağa ve muhabere dosyalarını takip ve tanzime muktedir bir daktilograf alınacaktır. Aylık ücreti 75 liradır. Stenografi bilen ve tahsil derecesi üstün olan tercih edilecektir.

Taliplerin hüviyet cüzdanı, tahsil vesikası veya suretleri, çalıştıkları yerlerden aldıkları iyi hizmet vesikaları, ikişer fotografları iliştirilmiş birer istida ile 25-III-1940 pazartesi günü akşamına kadar (Maarif Vekilliği neşriyat müdürlüğü - Ankara) adresine müracaat etmeleri. (1257) (2102)

Öksürenlere: **KATRAN HAKKI EKREM**

Hakkı Katran Pastilleri de vardır

Sahibi ve Neşriyat Müdürü Halil Lûtfü DÖRDÜNCÜ Gazetecilik ve Neşriyat T L Ş Basıldığı yer: T A N Matbaası

MAZON MEYVA TUZU

Müferrih ve Midevidir

İNKIBAZ, HAZIMSIZLIK, MİDE BULANTI ve BOZUKLUĞUNDA, BARSAK TEMBELLİĞİNDE, MİDE EKŞİLİK ve YANMALARINDA EMNİYETLE KULLANILABİLİR.

MİDE ve BARSAKLARI temizler alıştırmaz ve yormaz. MAZON isim ve HOROS markasına dikkat.

NEZLEsiz, GRİPsiz, ÖKSÜRÜKsüz, bir kış **VALDA** Pastilleri Sayesinde Kabildir.

HAKİKÎ PASTİL VALDA ismi üzerinde ısrar ediniz. Her eczanede bulunur. Yalnız toptan satış için MAZON ve BOTTON ecza deposu. Yeni Postane arkası No. 31